

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

5

SIRA SAYISI: 343

**Bursa Milletvekili Refik Özen ve 67 Milletvekilinin
Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik
Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4498) ve Milli
Savunma Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“<https://www.tbmm.gov.tr/Yasama/KomisyonRaporlari>”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/4498 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4
- Katılma Yazıları.....6
- Genel Gerekçesi9
- Madde Gerekçeleri10

• Milli Savunma Komisyonu Raporu14

• Muhalefet Şerhleri.....23

• Teklif Metni.....40

• Milli Savunma Komisyonunun Kabul Ettiği Metin40

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Refik Özen</i>	<i>Emrullah İşler</i>	<i>Yusuf Başer</i>
Bursa	Ankara	Yozgat
<i>Rümeysa Kadak</i>	<i>İbrahim Yurdunuseven</i>	<i>Çiğdem Koncağül</i>
İstanbul	Afyonkarahisar	Tekirdağ
<i>Ceyda Çetin Erenler</i>	<i>Cemal Bekle</i>	<i>Abdullah Doğru</i>
Kütahya	İzmir	Adana
<i>Bülent Tüfenkci</i>	<i>Jülide İskenderoğlu</i>	<i>Muhammed Fatih Toprak</i>
Malatya	Çanakkale	Adıyaman
<i>Lütfiye Selva Çam</i>	<i>Mehmet Sait Kirazoğlu</i>	<i>Sermin Balık</i>
Ankara	Gaziantep	Elâzığ
<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Mehmet Yavuz Demir</i>	<i>Metin Yavuz</i>
Balıkesir	Muğla	Aydın
<i>Recep Uncuoğlu</i>	<i>Mehmet Ali Özkan</i>	<i>Ali Şahin</i>
Sakarya	Manisa	Gaziantep
<i>Harun Karacan</i>	<i>Yusuf Ziya Yılmaz</i>	<i>Mustafa Arslan</i>
Eskişehir	Samsun	Tokat
<i>Orhan Kırçalı</i>	<i>İsmail Bilen</i>	<i>Hasan Çilez</i>
Samsun	Manisa	Amasya
<i>Ramazan Can</i>	<i>Salih Cora</i>	<i>İbrahim Aydemir</i>
Kırıkkale	Trabzon	Erzurum
<i>Çiğdem Erdoğan Atabek</i>	<i>Mücahit Durmuşoğlu</i>	<i>Selahattin Minsolmaz</i>
Sakarya	Osmaniye	Kırklareli
<i>Semiha Ekinci</i>	<i>Mustafa Ataş</i>	<i>Tülay Kaynarca</i>
Sivas	İstanbul	İstanbul
<i>Şirin Ünal</i>	<i>Selim Yağcı</i>	<i>Mehmet Habib Soluk</i>
İstanbul	Bilecik	Sivas
<i>Eyüp Özsoy</i>	<i>Radiye Sezer Katırcıoğlu</i>	<i>Emine Sare Aydın</i>
İstanbul	Kocaeli	İstanbul
<i>Ziver Özdemir</i>	<i>Yavuz Subaşı</i>	<i>Salim Çivitcioğlu</i>
Batman	Balıkesir	Çankırı

<i>Orhan Yegin</i>	<i>Mehmet Erdoğan</i>	<i>Yasin Uğur</i>
Ankara	Gaziantep	Burdur
<i>Yaşar Kırkpınar</i>	<i>İsmail Kaya</i>	<i>Semra Kaplan Kıvrırcık</i>
İzmir	Osmaniye	Manisa
<i>Cihan Pektaş</i>	<i>Sami Çakır</i>	<i>İlyas Şeker</i>
Gümüşhane	Kocaeli	Kocaeli
<i>İsmail Tamer</i>	<i>Bekir Kuvvet Erim</i>	<i>Ali Cumhuri Taşkın</i>
Kayseri	Aydın	Mersin
<i>Selim Gültekin</i>	<i>Mustafa Kendirli</i>	<i>Fatih Süleyman Denizolgun</i>
Niğde	Kırşehir	İstanbul
<i>Ahmet Tan</i>	<i>Vildan Yılmaz Gürel</i>	<i>Fatma Aksal</i>
Kütahya	Bursa	Edirne
<i>Cemal Öztürk</i>	<i>Abdullah Güler</i>	<i>Yusuf Beyazıt</i>
Giresun	İstanbul	Tokat
<i>Cemil Yaman</i>		<i>Şahin Tin</i>
Kocaeli		Denizli

KATILMA YAZILARI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

21.06.2022

Ekrem Çelebi

Ağrı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 20/06/2022 tarihinde sunulan 2/4498 Esas No'lu Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne imza sahibi olarak katılmak ister, bilginize arz ederim.

Sena Nur Çelik

Antalya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine Katılıyorum.

Atay Uslu

Antalya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4498 esas nolu "Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"ne imzamı koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

21.06.2022

Zülfü Tolga Ağar

Elâzığ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

20.06.2022 tarihli ve 2/4498 Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

21/06/2022

Burhan Çakır

Erzincan

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4498 esas numaralı Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

20.06.2022

Zehra Taşkesenlioğlu Ban

Erzurum

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

(2/4498) Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

21.06.2022

Abdullah Nejat Koçer

Gaziantep

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4498 esas nolu "Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"ne imzam ile katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

21.06.2022

Fatma Betül Sayan Kaya

İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik yapılmasına dair kanun teklifine imzama atıyorum.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

20.06.2022

Necip Nasır

İzmir

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi için imzama atıyorum. Gereğini arz ederim.

20/06/2022

Niyazi Güneş

Karabük

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.
Gereğini arz ederim.

20.06.2022

Ahmet Sorgun

Konya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Askeri Ceza Kanunu Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” teklifine imzamı koyuyorum. Gereğinin yapılması hususunu saygılarımla arz ederim.

21.06.2022

Öznur Çalık

Malatya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Yavuz Ergun

Niğde

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum,
Gereğini saygılarımla arz ederim.

21/06/2022

Ergun Taşcı

Ordu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinde imzamın olmasını istiyorum. Gereğini saygılarımla arz ederim.

20.06.2022

Zemzem Gülender Açıanal

Şanlıurfa

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlar Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun teklifine katılıyorum.
Gereğini Saygılarımla arz ederim.

21.6.2022

Mehmet Ali Cevheri

Şanlıurfa

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/4498)	
ESAS	Milli Savunma Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Millî Savunma Bakanlığı ile bağı kurum ve kuruluşlarında ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin tüm birimlerinde tesis edilen eylem ve işlemlerin belirleyici unsuru Anayasa, hukukun evrensel ilkeleri ve buna bağı hukuk sistemimizin kabul ettiği insan haklarına ilişkin uluslararası antlaşmalar ile meri mevzuattır.

Gücünü milletimizden, tecrübesini tarihten alan Türk Silahlı Kuvvetleri hukukun üstünlüğü ilkesinin esas alındığı bir anlayış içerisinde; sürekli değişen risk ve tehditlerin bulunduğu güvenlik ortamında yüce milletimizin egemenlik ve bağımsızlığını korumak, kutsal vatan topraklarımızın, mavi vatanımızın, semalarımızın ve vatandaşlarımızın güvenliğini sağlamak, karada, denizde ve havada ülkemizin hak, alaka ve menfaatlerini korumak ve aynı zamanda bölge ve dünya barışına katkıda bulunmak için her türlü gayreti göstermektedir.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin kendisine tevdi edilen bu görevleri süreklilik, kararlılık ve giderek artan güç ve başarıyla yerine getirebilmesi, her türlü harekâta hazır, etkin, caydırıcı ve saygın bir kuvvet olma vasfını sürdürmesine bağıdır.

Bu Kanun teklifi ile, ülkemiz ve devletimizin büyüme ve gelişme potansiyeli istikametinde, bölgemiz ve dünyada artan, gelişen ve değişen risk ve tehditleri doğru analiz ederek Millî Savunma Bakanlığının ihtiyaçları ile kamu hizmetinin değişkenliği ve hukukun dinamik yapısı esas alınarak düzenlemeler yapılmaktadır.

Bu teklif kapsamında; firar ve izin tecavüzü gibi hakkında başlatılan ön incelemenin kesintiye uğramadan yürütülebilmesi ve adli soruşturmanın ivedi şekilde başlatılabilmesi için anılan personel için ifade alınması zorunluluğundan vazgeçilmesine yönelik düzenleme yapılması, Millî Savunma Bakanlığı kadrolarında çalışan kamu görevlileri ile askerlik hizmetini yerine getiren yedek subaylar ve yedek astsubaylar ile erbaş ve erleri ilgilendiren ve askerî hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyumsuzluklarda Ankara, İstanbul, İzmir, Konya, Adana ve Erzurum İdare Mahkemelerinin yetkili kılınması sağlanmaktadır.

Diğer taraftan, astsubayların dokuzuncu derece birinci kademe yerine, dokuzuncu derece ikinci kademedeki göreve başlamalarına ilişkin düzenleme yapılması, askeri araç kazası sonucu harp malzemesine zarar vermek suçundan yargılanan erbaş ve erlerin, kasıt veya ağır kusur nedeniyle mahkûm olmaları durumu hariç meydana gelen zarardan sorumlu tutulmalarına ilişkin düzenleme yapılması, Bakanlık bünyesinde teşkil edilen döner sermaye işletmelerinde, Cumhurbaşkanı kararı ile sermaye artırımına dair düzenleme yapılması ve bu karara müteakip gerekli olan sermayenin döner sermayeli işletmelerin kaynaklarından tamamlanması, harekât veya yurtdışı operasyon görevleri nedeniyle uzman erbaşlıktan astsubaylığa geçiş sınavlarına katılmayan uzman erbaşlara bu statüye geçiş için ilave sınav hakkı verilmesine ilişkin düzenlemeler yapılması amaçlanmaktadır.

Ayrıca yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olup bedelli askerlik hizmetinden yararlanamayan yükümlülerin bu hizmetten faydalanabilmelerine dair düzenleme yapılması, ödemeleri gereken yabancı ülke parasını ödemedikleri veya herhangi bir takvim yılında toplam olarak 184 gün ve daha fazla süreyle yurt içinde buldukları için dövizle askerlik kapsamından çıkarılanların belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılmalarına imkân tanınması hususları da yer almaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 21 Haziran 2021 tarihli ve 7329 sayılı Kanunla 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kurulu ve Yargılama Usul Kanunu mülga edilmiş ve asker kişilerin askeri suçlarının soruşturma usulü 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununun Ek 15 inci maddesinde düzenlenmiştir. 353 sayılı Kanunda soruşturma izni için ön inceleme yapılması öngörülmemiş iken Ek 15 inci madde ile askeri suçlar yönünden de 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memur ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunda olduğu gibi ön inceleme müessesesi getirilmiştir.

Ön inceleme dahil asker kişilerin askeri suçlarının soruşturma izni işlemlerinin ne şekilde yapılacağı 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununun Ek 15'inci maddesinde ayrıntılı olarak düzenlenmiş, düzenleme bulunmayan hallerle sınırlı olarak 4483 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Sırf askeri suçlar; yalnızca asker kişiler tarafından işlenmesi mümkün olan, askeri düzen ve disiplini daha ağır ihlal edici nitelikte oldukları düşünülerek kanun koyucu tarafından unsurları yalnızca Askeri Ceza Kanununda düzenlenen suçlardır. Sırf askeri suçların müeyyideye bağlanma amacı, askeri hizmetin kesintiye uğramaksızın sürdürülmesi, askeri disiplinin etkin bir şekilde muhafaza edilmesi ve askeri menfaat ve gereklerin doğrudan doğruya korunmasıdır. Bu kapsamda özellikle firar ve izin tecavüzü gibi suçlarda hakkında ön inceleme yapılan personele ulaşılamadığından izin vermeye yetkili mercii tarafından soruşturma izni verip vermeme yönünde yapılan değerlendirmeden önce ön inceleme raporu ile birlikte personelin ifadesinin alınması mümkün olmamaktadır. Bu durum askeri disiplinin tesis ve idamesini geciktirmekte, askeri hizmetin devamlılığını sekteye uğratmakta, suç dosyalarının adli makamlara gönderilme sürecini uzatmakta, ön incelemenin kanunda öngörülen sürede tamamlanamaması ihtimalini doğurarak, firar suçlarını işleyen personel hakkında yürütülecek adli soruşturmanın ivedi şekilde başlatılmasına engel olmaktadır. Madde ile; 1632 sayılı Kanunun 65 ila 71 inci maddelerinde sayılan firar ve izin tecavüzü mahiyetindeki suçlarla ilgili olarak, hakkında ön inceleme yapılan kişinin bulunamaması nedeniyle ifade almayı imkânsız hale getiren zorunlu hallerle sınırlı olmak üzere, ilgilinin ifadesinin alınmamasına yönelik düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 2- Madde ile; askerî araçları kullanmakla görevlendirilen yükümlü erbaş ve erlerin, kast ve ağır kusur halleri hariç olmak üzere kullandıkları askerî araç ile kaza yapması durumunda meydana gelen zararı tazminle sorumlu olmamalarına ilişkin düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 3- Türk Silahlı Kuvvetleri yurt içinde ve yurt dışında faaliyetlerini kararlılıkla sürdürmektedir. Madde ile devam eden terörle mücadele faaliyetlerinin etkin bir şekilde sürdürülmesi ve hareketlerden elde edilen tecrübenin aktarılabilmesi için Genelkurmay Başkanının görev süresinin birer yıllık süreyle maddede belirlenen yaş haddine kadar uzatılabilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 4- 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 67 nci maddesinde astsubay kaynakları olarak Astsubay Meslek Yüksek Okulları, fakülte, yüksekokul veya meslek yüksekokulları belirlenmiştir. 926 sayılı Kanunda yer alan EK-VIII/A cetvel, Astsubay Meslek Yüksek Okulu, Fakülte veya Yüksek Okul mezunu olup üstçavuş ve kıdemli üstçavuşlukta üç yıllık rütbe bekleme süresine tabii astsubayların kademe terfi esas ve şartlarını, EK-VIII/C sayılı cetvel ise Astsubay Meslek Yüksek Okulu, Fakülte veya Yüksek Okul mezunu olup üstçavuş ve kıdemli üstçavuşlukta altı yıllık rütbe bekleme süresine tabii astsubayların kademe terfi esas ve şartlarını düzenlemektedir. EK-VIII sayılı cetvel ise anılan okullardan mezun olan astsubayları kapsamamaktadır. Madde ile; güncel olarak kullanılmakta olan EK-VIII/A ve EK-VIII/C sayılı cetvellerin madde metninde yer almasına yönelik düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 5- 926 sayılı Kanunun 137 nci maddesinde yapılan düzenleme ile yüksekokul mezunu astsubaylara bir kademe intibakının sağlanarak, astsubayların dokuzuncu derecenin ikinci kademesinden göreve başlatılmaları öngörülmektedir. Madde ile; yüksekokul mezunu olarak dokuzuncu derecenin birinci kademesinden göreve başlayan astsubayların, lisans öğrenimini tamamlayarak subay statüsüne nasbedilmesi halinde; astsubaylıktan subaylığa geçenler ile subay statüsünde sekizinci derecenin birinci kademesinden göreve başlayan personel arasında eşitliğin sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 6- 926 sayılı Kanun kapsamında yüksekokul mezunu astsubaylar dokuzuncu derecenin birinci kademesinden göreve başlatılmaktayken madde ile astsubayların derece ve kademelerinde bir kademe intibak yapılması öngörülmektedir. Bu kapsamda yüksekokul mezunu astsubayların dokuzuncu derecenin ikinci kademesinden göreve başlatılması, görevde olan ve emekli personele ise bir kademe intibakının sağlanması ile personelin özlük haklarının iyileştirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 7- Madde ile, 926 sayılı Kanunun 93 ve 137 nci maddelerinde bu Kanunla yapılan düzenlemelerin yürürlüğe girdiği tarihte en az iki yıl ve daha uzun süreli yüksek öğrenimini tamamlamış olan astsubayların buldukları derece ve kademeye bir kademe ilave edilerek, hâlihazırda görevde bulunanlar ile emekli personelin intibaklarının sağlanmasına ilişkin esaslar belirlenmektedir.

Madde 8- Askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan davalar Türkiye genelinde idari yargı mercilerinde görülmektedir. Verilen kararlara ilişkin istinaf mercileri de yetkili bölge idare mahkemeleridir. Bu durum aynı olay veya aynı nitelikteki eylem ve işlemlere ilişkin Türkiye'nin çeşitli yerlerindeki mahkemelerden farklı kararlar verilmesine yol açmakta, askeri hizmetin sürekliliğini, askeri disiplinin tesis ve idamesini olumsuz yönde etkilemektedir. Madde ile; Millî Savunma Bakanlığı kadro ve kuruluşunda görev yapan personelin askeri hizmete ilişkin işlem ve eylemlerinden doğan uyuşmazlıklar hakkında verilen kararlarda yeknesaklığın sağlanması ve uygulama birliğinin tesisi amacıyla anılan davaların Ankara, İstanbul, İzmir, Konya, Adana ve Erzurum Bölge İdare Mahkemelerinin bulunduğu idare mahkemelerinde görülmesi amaçlanmaktadır.

Madde 9- Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıklarının Millî Savunma Bakanına bağlanması, Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıkları teşkilatının Millî Savunma Bakanlığı kadro ve kuruluşunda gösterilmesi nedeniyle madde ile; Kanun adının değiştirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 10- Madde ile; Millî Savunma Bakanlığı teşkilatında meydana gelen değişiklikler çerçevesinde uyum düzenlemesi yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 11- 3225 sayılı Kanunun amaç ve kapsam maddesinde Millî Savunma Bakanlığı ve kuvvet komutanlıkları bünyesinde yer alan kurumlarda döner sermaye işletmeleri kurulabileceği düzenlenmektedir. Madde ile; kurum tanımına Personel Temin Daire Başkanlığı, Arşiv ve Askeri Tarih Daire Başkanlığı, müze ve üniversite ilave edilerek bu birimlere bağlı döner sermaye işletmelerinin kurulmasına yönelik düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 12- Millî Savunma Bakanlığı kadro ve kuruluşunda yer alan; Millî Savunma Üniversitesi, kuvvet komutanlıkları, Askeri Fabrikalar Genel Müdürlüğü, Tersaneler Genel Müdürlüğü, Harita Genel Müdürlüğü ve Askeri Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde döner sermaye işletmeleri faaliyet göstermektedir.

Döner sermaye işletmelerinin savunma sanayiindeki yerleştirme ve millileştirme çalışmaları kapsamında sermaye miktarının ve üretim kapasitesinin artırılması, modernizasyonlarının sağlanması, muhtemel yeni yatırım fırsatlarına kaynak oluşturulması zorunlu hale gelmekte ve ayrıca Kanun kapsamında ilk defa kurulacak işletmelerin sermaye ihtiyacının giderilmesi gerekmektedir.

Madde ile; genel bütçeye yük getirmeksizin döner sermaye işletmelerine ilave sermaye tahsis edilmesi, ilk defa kurulacak işletmelerin sermaye ihtiyacının karşılanması ve tahsis edilen sermaye miktarının beş katına kadar artırılmasının Cumhurbaşkanlığı kararı ile yapılması, ayrıca Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıklarının Milli Savunma Bakanına bağlanması nedeniyle uyum düzenlemesi yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 13- Milli Savunma Bakanlığı, ülke içinde ve yurt dışında yürüttüğü faaliyetler doğrultusunda ihtiyaç duyduğu personelin temin faaliyetlerine yoğun olarak devam etmektedir. Madde ile; bu kapsamda Milli Savunma Bakanlığı tarafından yürütülen personel temin faaliyetlerinde görev alan diğer kamu kurum ve kuruluşlarının personeline ödeme yapılması ve bu ödemenin yeni kurulacak döner sermaye işletmesi gelirlerinden karşılanması amaçlanmaktadır.

Madde 14- Madde ile, Milli Savunma Üniversitesi bünyesinde daha güçlü bir kadro yapısının oluşturulması, diğer üniversitelerde olduğu gibi öğretim görevlilerine proje bazlı döner sermaye imkânlarının sağlanması, Milli Savunma Üniversitesi ile özel sektör işbirliğinin artırılması, savunma sanayi alanında yeni ve özgün projeler geliştirilerek yerli ve milli teknolojilerin geliştirilmesine imkân sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 15- Madde ile; işletmelere tahsis edilen yüz milyon Türk Lirası sermaye miktarı ile halihazırda mevcut sermayeleri arasındaki farkın, Merkezi Yönetim Bütçesine mali yük getirmeden sadece mevcut sermayenin işletilmesinden elde edilen kârdan karşılanması amaçlanmaktadır.

Madde 16- Madde ile; astsubaylığa geçmek için gerekli başvuru şartlarına haiz olup, 1/1/2019 tarihinden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar olan dönemde icra edilen hareket veya yurt dışı operasyon görevleri nedeniyle başvuruda bulunamayan veya seçme sınavına katılmayan uzman erbaşlara, belirlenen şartları taşımaları halinde, sınava giremedikleri süre kadar uzatılmak suretiyle, ilave sınav hakkı verilmesine yönelik düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 17- 7179 sayılı Askeralma Kanununun 16 ncı maddesi gereğince fiilî askerlik hizmetini yerine getirebilmesi için yükümlülerin yapılan sağlık muayenelerinde askerliğe elverişli olduklarının tespit edilmesi gerekmektedir. Yaptırılan sağlık muayenelerinde askerliğe elverişli olmadıkları tespit edilenler silahaltına alınmamaktadır. Maddenin birinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; “Askerliğe Elverişlidir” kararı verilmiş olanların bedelli askerlikten yararlandırılması amaçlanmaktadır. Bedel tutarının hesabına esas olan memur aylık katsayısı yılda iki kez değiştiğinden, yükümlülerin müracaat ettikleri tarihteki bedel tutarı ile ödeme yaptıkları tarihteki bedel tutarı arasında fark olabilmektedir. Maddenin birinci fıkrasında, bedel miktarının ödenmesinde yaşanacak tereddütleri gidermek amacıyla ödenecek bedelin tespitinde, ödemenin yapıldığı gün geçerli olan memur aylık katsayısı dikkate alınarak ödenecek bedel tutarının belirlenmesi hedeflenmektedir.

- Bedelli askerlik hizmetinden yararlanamayacak yükümlüler maddenin altıncı fıkrasında yeniden düzenlenmekte ve bu kapsamda maddenin ikinci fıkrasında uyum düzenlemesi yapılması amaçlanmaktadır.

- Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacı dikkate alınarak Millî Savunma Bakanlığınca belirlenecek sayıdaki istekli yükümlü bedelli askerlik hizmetinden yararlandırılmaktadır. İstekli sayısının Bakanlıkça belirlenen sayıdan fazla olması halinde yararlanacak yükümlüler kura ile seçilmektedir. Maddenin ikinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; seçim sonrasında bedelli askerlikten yararlanma hakkı elde edip de kendi isteği ile vazgeçenlere yeni bir hak verilmemesi amaçlanmaktadır.

- Maddenin altıncı fıkrasında, yoklama kaçağı, saklı veya bakayalara müracaat hakkı getirilmesi ve zaten yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olduğu için askerlik hizmetini zamanında yerine getirmemiş bu yükümlülere haksız ve devamlı bir erteleme imkânı doğurmaması açısından seçim öncesi vazgeçenler ile müracaat tarihinden itibaren iki ay içinde ödemelerini yapmayanların bir daha bu haktan yararlanamamasına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

- Maddeye eklenen yedinci fıkraya ile; müracaat tarihine kadar (bu tarih dâhil) yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olan yükümlülerin diğer yükümlülerden daha fazla bedel ödeyerek bedelli askerlikten sürekli olarak faydalanabilmelerine ilişkin düzenleme yapılmaktadır. Buna göre yoklama kaçağı, saklı veya bakaya kalınan tarihten müracaat tarihine kadar geçerli mazeretler hariç yoklama kaçağı, saklı veya bakaya kaldıkları sürenin her bir yılı için, bu maddenin birinci fıkrasındaki bedele ek olarak, asteğmen maaşının yaklaşık bir aylık tutarına denk gelen 40.000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ve yoklama kaçağı, saklı veya bakaya kaldıkları yıl sayısı çarpımı sonucu bulunacak bedel tutarının alınması amaçlanmaktadır. Ek bedele esas yılın hesabında; 1 ile 365 (dâhil) gün bir yılı, 365'i aşan günler için ise ilave bir yılın dikkate alınması esası getirilmektedir.

Madde 18- Madde ile; mülga 1111 sayılı Askerlik Kanunu'na göre, ödemeleri gereken yabancı ülke parasını ödemedikleri veya herhangi bir takvim yılında toplam olarak 184 gün ve daha fazla süreyle yurt içinde buldukları için dövizle askerlik kapsamından çıkarılanların yurt dışı temsilciliklere veya askerlik şubelerine kendileri, vekilleri ya da vasileri aracılığıyla 31/12/2025 tarihine kadar müracaat etmeleri ve 40.000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı müracaat tarihinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na tespit edilen döviz alış kuruna göre avro veya karşılığı kadar konvertibl yabancı ülke parasını ilave olarak müracaat tarihinden itibaren 10 iş günü içinde ödemeleri halinde; maddede belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılması amaçlanmaktadır.

Madde 19- Yürürlük maddesidir.

Madde 20- Yürütme maddesidir.

Milli Savunma Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Milli Savunma Komisyonu

24/6/2022

Esas No: 2/4498

Karar No: 11

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4498 esas numaralı “Askerî Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” Komisyonumuzun 22/6/2022 tarihli 11’inci toplantısında görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa arz olunur.

1. Giriş

Bursa Milletvekili Refik ÖZEN ve 67 milletvekili tarafından 20/6/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/4498 esas numaralı “Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” Başkanlıkça aynı tarihte esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak da Adalet Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiştir.

Komisyonumuzun 22/6/2022 tarihli 11’inci toplantısında 2/4498 esas numaralı Kanun Teklifi, Teklifin ilk imza sahibi Bursa Milletvekili Refik ÖZEN ile Milli Savunma Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Danıştay Başkanlığı, Hâkimler ve Savcılar Kurulu Başkanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Sayıştay Başkanlığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı ve Türkiye Emekli Astsubaylar Derneği temsilcilerinin katılımıyla görüşülmüştür.

Komisyonumuzdaki görüşmeleri 4 saat 23 dakika süren Kanun Teklifi ile ilgili olarak çok sayıda milletvekili görüş ifade etmiş, görüşmeler tutanağa bağlanmış ve toplamda 145 sayfa tam tutanak tutulmuştur.¹

Tali komisyon olarak görevlendirilen Adalet Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonu, Teklifin süresi içinde kendi komisyonlarında görüşülmeyeceğini 21/6/2022 tarihinde yazılı olarak Komisyonumuza bildirmiştir.

2. Teklifin İçeriği

Kanun Teklifi ile; Milli Savunma Bakanlığının bir kısım ihtiyaçlarının karşılanması kapsamında 1632 sayılı Askerî Ceza Kanunu, 211 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu, 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu, 3225 sayılı Millî Savunma Bakanlığı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarına Bağlı Kurumlar ile Asker Hastanelerinde Döner Sermaye Teşkili ve İşletilmesine İlişkin Kanun, 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanunu ve 7179 sayılı Askeralma Kanunu olmak üzere 7 kanunda değişiklik yapılması öngörülmektedir.

Yürürlük ve yürütme maddeleriyle birlikte 20 maddeden oluşan Kanun Teklifi ile;

- Fırar ve izin tecavüzü gibi askerî suçlarda ön incelemenin kesintiye uğramadan yürütülebilmesi ve adli soruşturmanın ivedi şekilde başlatılabilmesi için ifade alınması zorunluluğundan vazgeçilmesi,

- Askerî araç kazası sonucu harp malzemesine zarar vermek suçundan yargılanan erbaş ve erlerin, kasıt veya ağır kusur nedeniyle mahkûm olmaları durumu hariç meydana gelen zarardan sorumlu olmamalarına yönelik düzenleme yapılması,

- Genelkurmay Başkanının görev süresinin Cumhurbaşkanı tarafından birer yıllık süreyle 72 yaşına kadar uzatılabilmesi,

- Astsubayların dokuzuncu derece birinci kademe yerine, dokuzuncu derece ikinci kademedeki göreve başlamalarına ilişkin düzenleme yapılması,

¹ Komisyon toplantı tutanaklarına aşağıdaki bağlantı adresinden ulaşılabilir.

https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=3000

- Milli Savunma Bakanlığı kadrolarında çalışan kamu görevlileri ile askerlik hizmetini yerine getiren yedek subaylar ve yedek astsubaylar ile erbaş ve erleri ilgilendiren ve askerî hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyumsuzluklarda Ankara, İstanbul, İzmir, Konya, Adana ve Erzurum idare mahkemelerinin yetkili kılınması,

- Milli Savunma Bakanlığı bünyesinde kurulan döner sermaye işletmelerinde Cumhurbaşkanı kararı ile sermaye artırımı yapılabilmesine ve artırılan sermayenin genel bütçeye yük getirmeden işletmelerin elde ettikleri kârlardan karşılanmasına yönelik düzenleme yapılması,

- Milli Savunma Bakanlığınca yürütülen personel temin faaliyetlerinde görev alan diğer kamu kurum ve kuruluşlarının personeline ödeme yapılması ve bu ödemenin yeni kurulacak döner sermaye işletmesi gelirlerinden karşılanması,

- Milli Savunma Üniversitesi bünyesinde görev yapan akademik personele diğer üniversitelerde görev yapanlara benzer şekilde proje bazlı döner sermaye imkânı sağlanması,

- Harekât veya yurt dışı operasyon görevleri nedeniyle uzman erbaşlıktan astsubaylığa geçiş sınavlarına katılmayan uzman erbaşlara bu statüye geçiş için ilave sınav hakkı verilmesi,

- Yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olup bedelli askerlik hizmetinden yararlanamayan yükümlülerin diğer yükümlülere göre ek bedel ödemek suretiyle bu hizmetten sürekli olarak faydalanabilmelerine yönelik düzenleme yapılması,

- Mülga 1111 sayılı Askerlik Kanununa göre ödemeleri gereken yabancı ülke parasını ödemedikleri veya herhangi bir takvim yılında toplam olarak 184 gün ve daha fazla süreyle yurt içinde buldukları için dövizle askerlik kapsamından çıkarılanların askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılmalarına imkân tanınması

öngörülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda, Kanun Teklifinin geneli üzerindeki görüşmelere geçilmeden önce Teklifin çerçeve 3'üncü maddesi ile ilgili Anayasa'ya aykırılık iddiaları İktüzük'ün 38'inci maddesi kapsamında öncelikle değerlendirilmiş ve oylanmıştır. Yapılan oylama neticesinde Anayasa'ya aykırılık iddiası kabul edilmemiş ve geneli üzerindeki görüşmelere geçilmiştir.

Kanun Teklifi hakkında Komisyon Başkanı Ahmet AYDIN tarafından yapılan açıklamalarda;

- Milli Savunma Bakanlığının bir kısım ihtiyaçlarının karşılanması, bedelli ve dövizle askerlik hizmetine ilişkin beklentilerin giderilmesine yönelik düzenlemelerin yer aldığı Kanun Teklifi ile toplam 7 kanunda değişiklik yapılması öngörüldüğü,

- Yoklama kaçağı ve bakaya olup bedelli askerlik hizmetinden yararlanamayan yaklaşık 550 bin yükümlünün beklentilerinin karşılanmasıyla yoklama kaçağı ve bakaya miktarının azaltılmasının yanında toplumsal rahatlamaya da büyük katkı sağlanacağı,

- Dövizle askerlik kapsamından çıkarılan 2.053 vatandaşımızın askerlik hizmetine ilişkin beklentilerinin karşılanmasının yurt dışındaki ekonomik ve sosyal kazanımlarının korunması ve ülke ile olan bağlarının muhafazası açısından önemli olduğu,

- Bedelli askerlik hizmetine ilişkin olarak; yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olan yükümlülerin diğer yükümlülere göre ek bedel ödemek suretiyle bedelli askerlikten sürekli yararlanabilmelerine imkân sağlandığı,

- Dövizle askerlik hizmetine ilişkin olarak ise; yurt dışındaki vatandaşlarımızdan eksik ödeme veya yurt içinde 184 günden fazla kalma nedeniyle dövizle askerlik kapsamından çıkarılanların öngörülen döviz bedelini ödemeleri hâlinde askerlik hizmetini yerine getirmiş sayıldığı,

- Kanun Teklifi ile Türk Silâhlı Kuvvetleri personel sisteminin önemli bir halkasını oluşturan astsubayların dokuzuncu derecenin ikinci kademesinden göreve başlatılmalarına imkân sağlandığı,

- 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanununa eklenen geçici bir maddeyle harekât veya yurt dışı operasyon görevleri nedeniyle astsubaylığa geçiş sınavlarına katılamayan uzman erbaşlara ilave sınav hakkı verildiği,

- Milli Savunma Bakanlığı bünyesinde kurulan döner sermaye işletmelerinde Cumhurbaşkanı kararı ile sermaye artırımı yapılabilmesine ve artırılan sermayenin genel bütçeye yük getirmeden işletmelerin elde ettikleri kârlardan karşılanmasına yönelik 3225 sayılı Kanunun ilgili yerlerinde değişiklikler yapıldığı,

- 211 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununda yapılan değişiklikle askerî araç kazası sonucu harp malzemesine zarar vermek suçundan yargılanan erbaş ve erlerin, kasıt veya ağır kusur nedeniyle mahkûm olmaları durumu hariç meydana gelen zarardan sorumlu olmamaları düzenlendiği,

- 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun ek 15'inci maddesinde yapılan değişiklik ile firar ve izin tecavüzü gibi suçlarda ön incelemenin kesintiye uğramadan yürütülebilmesi ve adli soruşturmanın ivedilikle başlatılabilmesi için ifade alınması zorunluluğundan vazgeçildiği,

- 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununda yapılan değişiklikle askerî hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerinden doğan uyuşmazlıklarda Ankara, İstanbul, İzmir, Konya, Adana ve Erzurum idare mahkemeleri yetkili kılındığı

ifade edilmiştir.

Kanun Teklifinin geneli üzerindeki görüşmelerde ilk imza sahibi Bursa Milletvekili ve Komisyon Başkanvekili Refik ÖZEN tarafından;

- Türk Silâhlı Kuvvetlerinin kendisine tevdi edilen görevleri süreklilik, kararlılık ve giderek artan güç ve başarıyla yerine getirebilmesinin her türlü harekâta hazır, etkin, caydırıcı ve saygın bir kuvvet olma vasfını sürdürmesine bağlı olduğu,

- Yürürlük ve yürütme maddeleri ile birlikte 20 maddeden oluşan Teklifin Milli Savunma Bakanlığının ihtiyaçları ile kamu hizmetinin değişkenliği ve hukukun dinamik yapısı esas alınarak hazırlandığı,

- Firar ve izin tecavüzü gibi askerî suçlarda ön incelemenin kesintiye uğramadan yürütülebilmesi ve adli soruşturmanın ivedilikle başlatılabilmesi maksadıyla ifade alınması zorunluluğundan vazgeçildiği,

- Firar ve izin tecavüzü mahiyetindeki suçlarda ifade alınmaması nedeniyle ön incelemenin zamanında tamamlanamaması ve personel hakkında adli soruşturmanın başlatılmaması gibi sorunların bertaraf edilmesi amaçlandığı,

- Askerî hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıklarda bölge idare mahkemelerinin bulunduğu illerdeki idare mahkemelerinin yetkili kılındığı,

- Genelkurmay Başkanının görev süresinin birer yıllık süreyle 72 yaşına kadar Cumhurbaşkanı tarafından uzatılabilmesine yönelik düzenleme yapıldığı,

- Astsubayların göreve başlama derece ve kademelerinin dokuzuncu derece ikinci kademe olarak belirlendiği,

- Askerî araç kazası sonucu harp malzemesine zarar vermek suçundan yargılanan erbaş ve erlerin kasıt veya ağır kusur nedeniyle mahkûm olmaları durumu hariç meydana gelen zarardan sorumlu olmamaları düzenlendiği,

- Harekât ve yurt dışı operasyon görevleri nedeniyle uzman erbaşlıktan astsubaylığa geçiş sınavlarına katılmayan uzman erbaşlara ilave sınav hakkı verildiği,

- Yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olup bedelli askerlik hizmetinden yararlanamayan yaklaşık 550 bin yükümlünün bu hizmetten faydalanabilmelerine dair düzenleme yapıldığı,

- Ödemeleri gereken yabancı ülke parasını ödemedikleri veya herhangi bir takvim yılında toplam yüz seksen dört gün ve daha fazla süreyle yurt içinde buldukları için dövizle askerlik kapsamından çıkarılanların askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılmalarına imkân tanındığı

ifade edilmiştir.

Kanun Teklifinin üzerinde milletvekilleri tarafından yapılan açıklamalarda;

- Astsubayların özlük haklarının iyileştirilmesine yönelik göreve başlama derece ve kademelerinde yapılan düzenlemenin olumlu olduğu, ancak astsubayların özlük hakları ile ilgili başkaca düzenlemelere de ihtiyaç bulunduğu,

- Astsubaylara yönelik düzenlemeye emekliliklerine de yansıtılacak şekilde makam ve görev tazminatlarına ilişkin düzenlemenin de eklenmesi gerektiği,

- Astsubayların emeklilik maaşlarının düşük olmasının görevde iken aldıkları tazminatların maaşlarına yansıtılmamasından kaynakladığı,

- Astsubayların dokuzuncu derece birinci kademe yerine dokuzuncu derece ikinci kademedeki görev başlatılmalarına yönelik düzenlemenin eğitim durumlarına bakılmaksızın görevde bulunan ve emekli olan tüm astsubayları kapsayacak şekilde olması gerektiği,

- Astsubaylara bir kademe verilmesine ilişkin düzenlemenin kapsamının lise ve ortaokul mezunlarını da içerecek şekilde genişletilmesi gerektiği,

- Sayıları yaklaşık iki bin civarında olan lise veya ortaokul mezunu astsubayların ilave bir kademe imkânından yapılması öngörülen düzenlemenin mevcut haliyle kanunlaşması durumunda yararlanamayacağı,

- Astsubaylara ilave bir kademe verilmesine ilişkin düzenlemenin kapsamına lise veya ortaokul mezunlarının da dâhil edilmesinin sayıları çok az olması nedeniyle bütçeye önemli bir mali yük getirmeyeceği,

- Astsubay meslek yüksekokullarının lisans seviyesine çıkarılması gerektiği,

- Birinci derecenin dördüncü kademesinde bulunan astsubayların ek göstergelerinin 4800'e yükseltilmesine yönelik düzenleme yapılması gerektiği,

- Uzman erbaşların özlük haklarının iyileştirilmesi konusunda bazı yasal düzenlemeler yapılmış olmakla birlikte kadro, uzman erbaşlık statüsünde geçirilen sürelerin rütbeden sayılmaması, lojman ve orduvi gibi hâlihazırda düzeltilmeyi bekleyen sorunları olduğu,

- Sözleşmeli erbaş ve erlerin görevli oldukları birliklerden izinli olarak ayrılabilmelerine imkân sağlayan düzenlemenin uygulanmasında bazı sorunlar yaşandığı,

- Sözleşmeli erbaş ve er statüsünde yedi hizmet yılını dolduranların 13/7/2013 tarihli ve 6496 sayılı Kanunla sağlanan kamuda istihdam hakkından konuya ilişkin yönetmelik çıkarılmadığı için faydalanamadıkları,

- Sözleşmeli erbaş ve erlerin kamuda istihdamı ile ilgili yönetmeliğin daha fazla bekletilmeden bir an önce yayımlanması gerektiği,
- Sözleşmeli subay ve astsubayların mesleki güvence başta olmak üzere özlük hakları ile ilgili sorunlarının çözülmesi gerektiği,
- Yarbay ve albaylar gibi üst subay statüsünde olan binbaşılardan makam ve görev tazminatından yararlanamamaları nedeniyle emeklilik maaşlarının çok düşük kaldığı,
- Binbaşılardan emeklilik maaşlarında iyileştirme yapılması gerektiği,
- Kadrosuzluk nedeniyle emekliye sevk edilen ancak yaş şartını sağlamadıkları için emekli aylığı alamayan albayların bu mağduriyetlerinin giderilmesi gerektiği,
- 15 Temmuz Darbe Girişimi sırasında herhangi bir suçla karışmamış askerî öğrencilerin mağduriyetlerinin giderilmesi gerektiği,
- Askerî okulların kapatılmasının Türk Silahlı Kuvvetleri eğitim sisteminde sorunlara yol açtığı,
- Askerî hastanelerin Sağlık Bakanlığına devrinin askerî sağlık hizmetlerinin gerekleri bakımından zafiyet oluşturduğu,
- Askerî tıp akademisinin ve askerî hastanelerin yeniden açılması gerektiği,
- Yoklama kaçağı ve bakaya olanların bedelli askerlik hizmetinden yararlanabilmesi için getirilen düzenlemede ödenmesi öngörülen bedelin mevcut ekonomik koşullar dikkate alındığında çok yüksek olduğu,
- Yoklama kaçağı ve bakaya olup bedelli askerlik hizmetinden yararlanmak isteyen yükümlülerin ödemeleri gereken ek bedele esas yılın hesaplanmasına dair hükmün hakkaniyet ilkesi çerçevesinde düzeltilmesine ihtiyaç olduğu,
- Firar ve izin tecavüzü gibi suçlarda hakkında ön inceleme yapılanın bulunmaması nedeniyle ifade alınması zorunluluğundan vazgeçilmesine yönelik düzenlemenin savunma hakkı kapsamında yeniden değerlendirilmesi gerektiği,
- Ön inceleme kapsamında ifade alınması zorunluluğundan vazgeçilen suç tiplerine ilişkin olarak 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununa eklenecek hükümde yer alan “firar ve izin tecavüzü gibi” ibaresinin bu suçlarının kapsamının genişletilmesine açık olduğu ve bu yönüyle hukuki belirlilik ilkesine aykırılık oluşturduğu,
- Yükümlü erbaş ve erlerin askerî araç kazası sonucu meydana gelen zararlardan sorumlu olmama durumunun mahkûmiyet kararlarının kesinleşmesine bağlanmasının hukuken daha uygun olacağı,
- Genelkurmay Başkanının görev süresinin Cumhurbaşkanınca birer yıllık süreyle 72 yaşına kadar uzatılabilmesini öngören düzenleme ile hâlihazırdaki Genelkurmay Başkanının görev süresinin uzatılmasını amaçlandığı,
- Söz konusu düzenlemenin hâlihazırda görev yapan Genelkurmay Başkanına yönelik olması nedeniyle kanunun genellik ve soyutluk niteliklerini karşılamadığı,
- Genelkurmay Başkanının görev süresinin birer yıllık süreyle uzatılabilmesi konusunda Cumhurbaşkanına tanınan yetkinin herhangi bir nesnel ölçüte bağlanmadığı,
- Düzenlemenin mevcut şekilde yasallaşması hâlinde Genelkurmay Başkanlığı makamının liyakate dayalı olmaktan çıkacağı,

- Askerî hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıklarda uygulama birliğinin ve ihtisaslaşmanın tesisi amacıyla yer yönünden yetkili mahkemeler belirlenmesinin kaldırılan askerî mahkemelerin yeniden teşkilatlandırılması gereğine işaret ettiği

ifade edilmiştir.

Kanun Teklifi üzerinde Milli Savunma Bakanlığı adına Bakan Yardımcısı Şuay ALPAY tarafından yapılan açıklamalarda;

- Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sistemi'nin yürürlüğe girmesinin ardından mevzuatta uyumlaştırma çalışmalarına ihtiyaç duyulduğu,

- Milli Savunma Bakanlığının ihtiyaçları ile kamu hizmetinin değişkenliği ve hukukun dinamik yapısı esas alınmak suretiyle bu mevzuat çalışmasının yapıldığı ve mevzuat hazırlığı sürecinde ilgili tüm bakanlıklarla görüş alışverişinde bulunulduğu,

- Ön inceleme aşamasında ilgilinin ifadesinin alınmasının savunma hakkına ilişkin olmayıp memurların gereksiz yargılanma riski ile karşılaşmaması için 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun ile öngörülen tedbir kapsamındaki usulü bir işlem olduğu,

- Hakkında soruşturma izni verilen personelin bu kararlara karşı idare mahkemeleri nezdinde itiraz hakkı olduğu gibi yargılama aşamasında ifadeleri ve savunmaları alınmadan haklarında ceza hükmü tesis edilemeyeceği,

- Ön inceleme kapsamında ifade alınması zorunluluğundan vazgeçilen suçlara ilişkin olarak 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununa eklenecek hükümde yer alan "firar ve izin tecavüzü gibi" ibaresine hâlen yürürlükte bulunan 6413 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanununun 13'üncü maddesinde de yer verildiği,

- Anayasa'nın 117'nci maddesinde Genelkurmay Başkanının Cumhurbaşkanınca atanacağı hüküm altına alındığı, atamaya karar veren makamin yetkide ve usulde paralellik ilkesi gereğince görev süresinin uzatılmasına da karar verebileceği,

- Genelkurmay Başkanının görev süresinin uzatılmasına yönelik düzenlemenin şahsa bağlı olmayıp makama dönük bir düzenleme olduğu,

- Askerî hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıklarda yetkili mahkemelerin belirlenmesine yönelik düzenleme ile askerî personelin askerî iş ve işlemleriyle ilgili olarak idari yargı içerisinde bir ihtisaslaşmanın sağlanması amaçlandığı

ifade edilmiştir.

4. Komisyonun Maddeler Hakkında Kararı

Kanun Teklifinin geneli üzerinde yapılan görüşmelerin tamamlanmasını müteakip, maddeleri üzerinde görüşmelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Kanun Teklifinin;

- Çerçeve 1, 2 ve 3'üncü maddeleri, redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.

- Çerçeve 4 ve 5'inci maddeleri, aynen kabul edilmiştir.

- Çerçeve 6 ve 7'nci maddeleri, redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.

- Çerçeve 8'inci maddesi, askerî hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların çözümünde yer itibarıyla yetkili mahkemelere Bursa, Gaziantep ve Samsun idare mahkemelerinin de dâhil edilmesi amacıyla önerge ile değiştirilmek suretiyle kabul edilmiştir.

- Çerçeve 9, 10, 11, 12 ve 13'üncü maddeleri, aynen kabul edilmiştir.
- Çerçeve 14'üncü maddesi, redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.
- Çerçeve 15 ve 16'ncı maddeleri, aynen kabul edilmiştir.

- Çerçeve 17'nci maddesi, yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olup bedelli askerlik hizmetinden yararlanmak isteyen yükümlülerin ödeyeceği ek bedelin tespitinde, ödemenin yapıldığı gün geçerli olan memur aylık katsayısının esas alınması amacıyla önerge ile değiştirilmek suretiyle kabul edilmiştir.

- Çerçeve 18'inci maddesi, 7179 sayılı Kanuna eklenen geçici 2'nci maddeye içeriğine uygun bir başlık konulması amacıyla önerge ile değiştirilmek suretiyle ve söz konusu maddenin mevcut (c) bendinin ayrı fıkra olarak düzenlenmesi amacıyla redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.

- Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 19 ve 20'nci maddeleri, aynen kabul edilmiştir.

Teklifin maddeleri üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasını müteakip Teklifin tümü kabul edilmiştir.

Ayrıca, verilen redaksiyon yetkisi doğrultusunda kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar çerçevesinde metnin tamamı redaksiyona tabi tutulmuştur.

5. Komisyonun Özel Sözcüler Hakkında Kararı

İçtüzük'ün 45'inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere;

- Bingöl Milletvekili Feyzi BERDİBEK,
- Isparta Milletvekili Mehmet Uğur GÖKGÖZ,
- Kocaeli Milletvekili Saffet SANCAKLI,
- Nevşehir Milletvekili Yücel MENEKŞE,
- Osmaniye Milletvekili İsmail KAYA,
- Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Ali CEVHERİ

özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ahmet Aydın</i>	<i>Refik Özen</i>	<i>Mehmet Sait Kirazoğlu</i>
Adıyaman	Bursa	Gaziantep
Üye	Üye	Üye
<i>Kemal Bülbül</i>	<i>Uğur Bayraktutan</i>	<i>Feyzi Berdibek</i>
Antalya	Artvin	Bingöl
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Yasin Uğur</i>	<i>Özgür Ceylan</i>	<i>İmam Taşçılar</i>
Burdur	Çanakkale	Diyarbakır
	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye <i>Zülfü Tolga Ağar</i> Elâzığ	Üye <i>Bayram Yılmazkaya</i> Gaziantep (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Mehmet Uğur Gökğöz</i> Isparta (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Çetin Arık</i> Kayseri (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Ahmet Önal</i> Kırıkkale (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Saffet Sancaklı</i> Kocaeli (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Mehmet Ali Özkan</i> Manisa	Üye <i>Mehmet Yavuz Demir</i> Muğla	Üye <i>Yücel Menekşe</i> Nevşehir (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Yavuz Ergun</i> Niğde	Üye <i>İsmail Kaya</i> Osmaniye (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Mehmet Ali Cevheri</i> Şanlıurfa (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Hüseyin Örs</i> Trabzon (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Polat Şaroğlu</i> Tunceli (Muhalefet şerhimiz vardır)	

MUHALEFET ŞERHİ

(2/4498) esas numaralı **Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi**'ne ilişkin muhalefet şerhimiz aşağıdadır.

1. GENEL DEĞERLENDİRME

24 Haziran 2018 tarihli seçimlerinin ardından 9 Temmuz 2018 tarihinde resmen geçiş yapılan, adıma 'Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi' denilen ve sürecin başından itibaren yeni hükümet sisteminin bir 'tek adam' rejimi olduğu savı TBMM'de görüşülen tekliflerin hazırlanmasından gündeme alınıp görüşülmesine kadar bütün süreçlerinden de anlaşılmaktadır.

2/4488 esas nolu kanun teklifi Türk Silahlı Kuvvetleri'nin hali hazırda görev yapan mensuplarından emeklilerine birçoğunu doğrudan ilgilendiren düzenlemeler içermesine rağmen Milli Savunma Bakanlığı'nda örgütlü işçi ve memur sendikalarının ve Türkiye Emekli Subaylar Derneğinin (TESUD) görüşüne başvurulmadan, tek adamın talimatıyla bakanlığın mutfağında hazırlanarak milletvekilleri için imzaya hazır hale getirildiği izlenimi vermektedir.

Söz konusu kanun teklifi 20 Haziran 2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş, aynı tarihte esas komisyon olarak Milli Savunma Komisyonuna tali komisyon olarak Adalet Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonuna sevk edilmiştir.

2/4488 esas nolu kanun teklifinin 20 Haziran 2022'de Milli Savunma Komisyonunun yapacağı toplantının gündemine alındığı, Komisyon Başkanlığının aynı tarihli ve Z-19673998-130.02- sayılı yazıları ile aynı gün (20.06.2022) saat 19:08'de resmi e-posta adreslerimize gönderilmiştir. Bu haliyle 22 Haziran Çarşamba günü saat 15.30'da komisyonumuzun toplanacağı ilan edilmiştir.

TBMM'de ilgili ihtisas komisyonlarında yeterince tartışılıp görüşülmeden acele bir şekilde geçen çok sayıda düzenlemenin kısa süre içinde defalarca değiştirildiğine tanık olunuyor. Bu anlamda tali komisyonlar kanun teklifi üzerinde incelemelerini yapıp komisyonumuza raporlarını sunmuş olsalardı yasama verimliliği açısından daha sağlıklı bir

süreç işletilebilirdi. Ancak, tali komisyon olarak görevlendirilen Adalet Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonu, teklifin süresi içinde kendi komisyonlarında görüşülmeyeceğini bildirmişler. Bu yaklaşım maalesef tek adam dönemi yasa yapma geleneği halini almaya başlamıştır.

Milli Savunma Komisyonunda görüşülen 2/4488 esas nolu “Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” yürütme yürürlük maddeleriyle toplam 20 maddeden oluşan ve biri birinden farklı 7 kanunda değişiklik yapılmasını öngören bir torba kanun teklifidir.

Şöyle ki teklif ile 26/6/2019 tarihinde yürürlüğe giren 7179 sayılı Askeralma Kanunu, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanunu, Millî Savunma Bakanlığı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarına Bağlı Kurumlar İle Asker Hastanelerinde Döner Sermaye Teşkili ve İşletilmesine İlişkin Kanun, 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu, 1632 sayılı Askerî Ceza Kanunu ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanun’larında değişiklikler yapılmaktadır.

Sayıları 550 bin civarında olan yoklama kaçağı ve bakaya gençlerimizi ilgilendiren bedelli askerlik, Astsubaylarımızın kademe ilerlemesi, Genelkurmay Başkanı’nın görev süresinin 72 yaşına kadar uzatılabilmesinin önünü açan Anayasamıza açıkça aykırı düzenleme, Millî Savunma Bakanlığı bünyesinde kurulan döner sermaye işletmelerinde Cumhurbaşkanı kararıyla sermaye artırımı yapılabilmesine olanak sağlayan düzenlemeler, Askeri Ceza Kanunu ve İdari Yargılama Usulü Kanunu gibi ihtisas komisyonlarında incelenmesi gereken hususlar Tek Adam Rejiminin acelesi olduğu için ilgili komisyonlarda incelenememiş, bütçeye açısından etki analizi milletvekilleri ile paylaşılmamıştır.

Söz konusu kanun teklifi; uygulanmaya çalışılan Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak adlandırılan tek adam rejiminin sakıncalarını ortaya koyması bakımından, Anayasaya aykırılıklar da içeren, kişiye özel yasa yapma konusunda örnek teşkil edebilecek bir kanun teklifi konumunda bulunmaktadır.

Birçok anayasal sakınca ve aykırılıklar barındıran (2/4498) esas numaralı Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun teklifinin mutlak suretle teklif metninden çıkarılması gerektiğine inandığımız kişiye özel düzenleme niteliğindeki 3’üncü maddesine ilişkin eleştirilerimiz AKP ve MHP grubu milletvekillerinin sayısal çoğunluğu tarafından yerinde görülmesi de teklifin anayasaya aykırılıklar taşıdığı gerçeğini ortadan kaldırmamaktadır.

2. ANAYASAYA AYKIRLIK

Teklifin üçüncü maddesi kişiye özel olarak kanunlaştırılmak ve hâlihazırdaki Genelkurmay Başkanı'nın görev süresi uzatılmak için öngörülmüştür. Esasen madde gerekçesinde, “*devam eden terörle mücadele faaliyetlerinin etkin bir şekilde sürdürülmesi ve hareketlerden elde edilen tecrübenin aktarılabilmesi*” amaçlarına atf yapılmıştır. Şu halde, ifade edilen görünürdeki gerekçe, doğrudan konjonktürel koşullara ve böylece zorunlu olarak hâlihazırda Genelkurmay Başkanı olan kişiye atf yapmaktadır. Oysa kişiye yönelik kanun çıkarmak, kanun kavramına içkin olan soyutluk ve genellik özellikleriyle çelişir. Kanunlar genel durumlara ilişkin olarak soyut normlar öngörür; benzer durumda olan herkese uygulanır. Gerekçenin de dolaylı olarak itiraf ettiği üzere hâlihazırdaki Genelkurmay Başkanı'nın görev süresini uzatmaya yönelik olan teklif maddesi, kanunun genellik ve soyutluk niteliklerine aykırılığı sebebiyle, Anayasa'nın 2. maddesinde öngörülen hukuk devleti ilkesiyle uyumsuzdur.

Anayasamızın 117'inci maddesi 16/4/2017'de yapılan değişiklikle “Cumhurbaşkanınca atanan Genelkurmay Başkanı; Silahlı Kuvvetlerin komutanı olup, savaşta Başkomutanlık görevlerini Cumhurbaşkanlığı namına yerine getirir.” diyor. Atama yetkisi Anayasa'ya göre Cumhurbaşkanına ait bulunmaktadır. Dolayısıyla Genelkurmay Başkanının görev süresi bellidir, 1 kez atanır. Atama işlemi yapılır ve ondan sonra artık Cumhurbaşkanının anayasal düzlemde, anayasal açıdan kullanabileceği bir inisiyatif bulunmamaktadır.

Teklif düzenlemesi kanunlaşır; Genelkurmay Başkanlığı makamı liyakate dayalı olmaktan çıkacak, görev süresinin beş yıla kadar uzatılması Cumhurbaşkanı'nın keyfi iradesine tabi olan Genelkurmay Başkanı, anayasal yükümlülüklere göre değil, mesleki kaderiyle özlük haklarının iki dudağının arasında bulunacağı ve bir siyasetçi olan Cumhurbaşkanı'na kişisel bağlılığı ve biat etmesi üzerinden görev yapacaktır. Bu durum ve Genelkurmay Başkanı'nın koltuğunu koruma kaygısıyla partizanlaşması ihtimali, ülke savunması ve demokrasisi açısından ciddiye alınması gereken tehlikeler içermektedir. Genelkurmay Başkanı'nın bir siyasetçinin şahsi memuru gibi hareket etmesine yol açacak teklif maddesi, bu açıdan Anayasa'nın 2'inci maddesindeki “Hukuk Devleti” ilkesine ve 3'üncü maddesi ile düzenlenen devletin bütünlüğü ilkesi ile çelişmektedir.

Anayasamızın 6'ıncı maddesi: “Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.” Bu cümlede geçen ‘Hiçbir kimse’ veya ‘organ’

özellikle yetki sahipleri açısından çok kapsamlıdır. Anayasa madde 6 kesin bir yasak getirmektedir ki 'kullanamaz yasağı' da kesin bir yasaktır. Yasama organının yetkisi bakımından da Anayasa madde 7'ye göre tekeli, devredilemez bir yetki söz konusudur. Ancak bu yetki kullanılırken de göz önünde bulundurulması gereken husus Anayasa'nın 11'inci maddesidir. Şu halde "Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz." hükmünü içeren, Anayasa'nın üstünlüğü ve bağlayıcılığı kuralını öngören Anayasa madde 11 çerçevesinde, anayasal bağlamda kullanılan bir yetkidir. Sınırsız bir yetkiden bahsedilemez. Bu anlamda "kanun" kavramı, yasama organının genellik ve soyutluk ilkesi çerçevesinde yerine getirmesi gereken bir işlemdir. Öznel olmayan, genel olan, soyut olan, herkese eşit uygulanan, aynı durumda olanlara uygulanan bir hukuki işlemdir. Bu bakımdan, Genelkurmay Başkanına ilişkin düzenleme de hâliyle bu anayasal kurala tabidir. Cumhurbaşkanının görevdeki Genelkurmay Başkanı'nın görev süresini hangi ölçütlere göre uzatabileceğini belirlememiştir. Şu halde, söz konusu yetkinin kullanımı, tamamen Cumhurbaşkanının keyfi takdirine bırakılmıştır. Objektif hukuk, Genelkurmay Başkanı'nın görev süresinin hangi durumlarda uzatılabileceğine ilişkin bir öngörülebilirlik içermemektedir. Teklif maddesi, bu açıdan da, Anayasa'nın, hukuki belirlilik ve güvenlik alt ilkelerini içeren hukuk devleti ilkesini öngören 2. maddesine aykırıdır.

Cumhurbaşkanının keyfi kararıyla görevdeki Genelkurmay Başkanı'nın görev süresini uzatabilmesini öngören teklif maddesi, böylece, Genelkurmay Başkanı olacak kidedeki askerlerin Cumhurbaşkanının keyfi kararıyla bu olanaktan yoksun hale getirilmelerine yol açacaktır. Bu durumsa, Anayasa'nın, "*Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez.*" hükmünü öngören 70. maddesinin ikinci fıkrasına aykırıdır. Eklemek gerekir ki; "*devam eden terörle mücadele faaliyetlerinin etkin bir şekilde sürdürülmesi ve harekâtlardan elde edilen tecrübenin aktarılabilmesi*" şeklinde ifade edilen madde amacının, bir hukuk devletinde yeri yoktur. Devlette ve kurumlarda devamlılık, kamu hizmetinin edasıdaysa statü ve liyakat esastır. Bir hukuk devleti, belirli kişilerin varsayılan üstün nitelikli ehliyetlerine muhtaç olarak tanımlanamaz; bu tür bir devlet, genel ve soyut normlarla yönetilir ve objektif ölçütlere göre belirlenecek zamanda ve haleflere kamusal mevkilerin devri esasına dayanır.

Genelkurmay Başkanlığına terfi edebilecek kademeler açısından konu değerlendirildiğinde ise Genelkurmay Başkanının hiyerarşik astı durumunda olan komutanların terfilerinin engellenmesi ve emekliye sevk edilmelerinin önü açılmış olmaktadır.

Genelkurmay Başkanının görev süresinin birer yıllık sürelerle Cumhurbaşkanı tarafından 72 yaşına kadar uzatılabilmesi ile ilgili düzenleme kamu personeli açısından Anayasa 10'uncu maddesinde vücut bulan "Kanun önünde eşitlik" ilkesine de aykırılık taşımaktadır.

Ergenekon, Balyoz gibi kumpas davalarıyla başlayan silahlı kuvvetlerde terör gruplarına alan açma eylemliliğinin sonucunda 15 Temmuz'da ulusça yaşadığımız acı tecrübenin göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Genelkurmay Başkanlığının yetkileri KHK'lerle tırpanlanmıştır. Jandarma Genel Komutanlığını Genelkurmaydan ayıran, Deniz Kuvvetlerini, Kara Kuvvetlerini ve Hava Kuvvetlerini Millî Savunma Bakanlığına bağlayan tek adam rejiminin bu değişiklikteki gerekçesi inandırıcı olmaktan uzaktır. Emrinde muharip kuvvet bulunmayan bir konuma evrilmiştir Genelkurmay Başkanlığı.

Genelkurmay Eğitim Daire Başkanlığı, Genelkurmay İstihbarat Başkanlığı, Genelkurmay 2. Başkanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Kara Kuvvetleri Komutanlığı ve son olarak da Genelkurmay Başkanı olan sayın komutanın emir komuta yetkisini kullandığı kritik komutanlıklardan bazıları. TSK bu kritik görevler icra edilirken FETÖ terör örgütü tarafından adeta içeriden kuşatılmış ve süreç bunu engellemek üzere icracı birimlerin en tepesinde olan komuta kadrosu tarafından engellenememiş, bu terör örgütüne karşı herhangi bir başarı da ortaya konulamamıştır. Esasen gerekçenin dayandırıldığı devam eden terörle mücadele faaliyetlerinin etkin bir şekilde sürdürülmesi, tecrübenin aktarılması gibi nedenlerde bu yönüyle havada kalmaktadır. Kaldı ki terörle mücadele de olduğu gibi, vatan savunmasında da tek başına Genelkurmay Başkanı değil, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bütün unsurları top yekûn gereğini yapmak konusunda harekete geçmeye hazır ve yetkilidirler.

3. MADDELERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİMİZ

Teklifin 1'inci maddesi: Askeri Ceza Kanunu'nun ek 15'inci maddesi, asker kişilerin işledikleri askeri suçların soruşturulmasının izne tabi olduğunu ve buna ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir. Bu kapsamda izin vermeye yetkili merci, ihbar veya şikâyetin işleme konulması halinde bir ön inceleme başlatmaktadır.

Maddeye eklenmesi öngörülen fıkraya göre; firar ve izin tecavüzü gibi hakkında ön inceleme yapılanın bulunmaması nedeniyle ifade almayı imkansız hale getiren zorunlu hallerde, ilgilinin ifadesi alınmayacaktır. Askeri suçlarda ilgilinin ifadesiz yargılama sürecinin önü açılmaktadır. İlgilinin ifadesinin alınması, ceza hukukunun temel prensiplerinden olan savunma hakkı ve vicahilik ilkesinin bir tezahürüdür. Sanığın yokluğunda hüküm

kurulabilecek haller, Ceza Muhakemesi Kanunu Md.193, 194 ve 195'te; kaçak sanık bakımından Madde 247'de sayılmıştır. Teklifin söz konusu maddesi, ceza muhakemesi hukuku ile aynı doğrultuda ele alınmalıdır. Bu haliyle idarenin suistimaline açık olacaktır.

Teklifin 2'inci maddesi ile: Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu'nun her askerinin vazife ve hizmet gereği kullanmak veya muhafaza etmek için kendisine tevdi edilen her çeşit Devlet malının bakım, korunma ve muhafazasından sorumlu olduğunu düzenleyen 42'nci maddesine fıkra eklenmesi öngörülmüştür. Buna göre askeri araçları kullanmakla görevlendirilen yükümlü erbaş ve erler, aracın kullanımından kaynaklanan zararın tazmininden sorumlu olmayacaktır. Ama araç kazası nedeniyle harp malzemesine zarar vermek suçundan kast veya ağır kusur nedeniyle mahkûm edilirse; sorumlu tutulacaktır. Burada kasıt ve ağır kusur unsurlarının eklenmiş olması, vatani görevini yapan şoför erbaş ve er'ler açısından kuşkusuz yerinde olmuştur. Fakat madde metninde "mahkûm olmaları durumu hariç" ifadesi, yargılamanın bitmediği hallerde benzer mağduriyetlere sebep olacak, kesinleşmeyen bir mahkûmiyet kararı sebebiyle kişiler zarardan sorumlu tutulabilecektir. Mahkûmiyet kararının kesinleşmesinin beklenmesi gerektiğinin yoruma mahal vermeyecek şekilde ifade edilmesi gerekmektedir.

Teklifin 7'inci maddesi ile: Kanun teklifinin 4. ve 6. Maddeleri çerçevesinde yapılan düzenlemeler kapsamında geçici bir madde düzenlemesi ile 926 sayılı Kanunun 93 ve 137 nci maddelerinde bu Kanunla yapılan düzenlemelerin yürürlüğe girdiği tarihte en az iki yıl ve daha uzun süreli yüksek öğrenimini tamamlamış olan görevde bulunan ve emekli olan astsubayların buldukları derece ve kademe bir kademe ilave edilerek, hâlihazırda görevde bulunanlar ile emekli personelin intibaklarının sağlanmasına ilişkin esaslar belirlenmektedir. Genel olarak olumlu yaklaşmakla beraber sayıları yaklaşık 2000 civarında olan lise mezunu astsubaylarımızın kapsam dışı bırakılması umutla bu değişikliği bekleyen meslek mensuplarını incitmiştir. 926 sayılı Kanuna 2015 yılında eklenen Geçici 38. Madde ile EK-VIII maddesi kapsamında bulunan astsubaylar EK-VIII/A cetveline EK-VIII/B kapsamındaki de EK-VIII/C cetveline geçirilmişlerdir. Eklenen Geçici 49. Maddenin 1'inci fıkrası ile lise mezunu astsubaylar düzenlemeden istifa edemeyecek hale getiriliyor. 2015'te yapılan düzenlemeye paralel bir yaklaşımla bu sorun çözümlenmelidir.

Teklif ile askeri personelin özlük haklarına ilişkin kısmi iyileştirmeler getirilse de Türk silahlı Kuvvetleri personeline bütüncül yaklaşan bir perspektif ortaya konulmadığından yapılan düzenleme aynı meslek grubundaki herkesi tatmin etmekten uzaktır. Yine pek hala bu torba teklif ile açıklık sınırın altında emekli maaşı ile yaşamlarını sürdürmeye çalışan ve emsali

dünyanın başka hiçbir ordusunda görülmeyen, Kıdemli Binbaşılar ve Binbaşılardan dramı çözülebilecekken, hemen hemen bütün grupların üzerinde ittifak ettiği bu sorun önergemizin reddedilmesi nedeniyle çözülememiştir.

Teklifin 8'inci maddesi ile: İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıklara dair hükümleri düzenleyen 20/C maddesine eklemeye yapılıyor. Madde gerekçesinde aynı olay - aynı eylem ve işlemlere ilişkin farklı mahkeme kararları verilmesine sebep olduğu, askeri hizmetin sürekliliğinin - askeri disiplinin olumsuz etkilendiği ileri sürülmüştür. Ancak 2017 Anayasa Değişikliğiyle Anayasa'nın 145'inci maddesi, mülga edilmek suretiyle; askeri yargı kaldırılmıştır. Askerlik hizmetinin hiyerarşik (itaat-otorite) ve disipline niteliği, askeri nizamın hayatın olağan akışına nazaran farklılık arz ettiği, mevcut hakim-savcılarının doğal olarak askeri mevzuat ve işleyişe hakim olmadığı, askeri disiplinin sekteye uğraması neticesinde güvenlik zafiyeti doğacağı nazara alındığında; yargı sistemi içinde ayrı bir ihtisas dalı olarak (adil yargılanma hakkının prensiplerine uygun biçimde) askeri yargının teşkilatlandırılması gerektiği ortaya çıkacaktır. Kanun teklifi ile de yer yönünden yetkili mahkemeler belirlemek suretiyle; bu gerekliliği, zımnen de olası kabul etmiştir. Komisyonunda AKP milletvekilleri askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıklar hakkında verilen kararlarda yeknesaklığın ve uygulama birliğinin sağlanması amacıyla önerge verdiklerini ifade ettiler ve önerge doğrultusunda teklifte sayılan 6 il yerine 9 bölge idare mahkemesinin bulunduğu illeri kapsayan değişiklik gerçekleştirildi.

Teklifin 17'inci maddesi ile: 23.05.2022 tarihinde kabine toplantısı sonrası yaptığı açıklamada Sayın Cumhurbaşkanı: "*Yoklama kaçağı gençlerimize bedelli askerlikten faydalanabilme yolunu açıyoruz. Kaçak yılına göre değişen oranlarda bir rakam ilavesiyle askerliğini bedelli yapmak isteyen gençlerimiz askerlik şubelerine başvurabilirler. Bakaya gençlerimizin sıkıntısına çözüm getiren bu uygulamanın hayırlı olmasını diliyorum.*" ifadelerini kullandı. Askerlik Şubelerini adres gösterdi ancak ortada kanuni bir düzenleme yoktu. Bu konuda TBMM Başkanlığına verilmiş kanun teklifleri olmasına rağmen bir ay beklendi. Aynı mahiyetteki tekliflerin bu teklif ile birleştirilmesi de gündeme alınmadı.

Teklif ile 2019 yılında çıkarılan ve bedelli askerliği kalıcı hale getiren Kanunun, bedelli askerliği düzenleyen 9'uncu maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle, kanunun mevcut haliyle bedelli askerlik dışında tutulan yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olanlara bedelli askerlik yapma hakkı tanınıyor.

240.000 gösterge rakamına 40.000 ek gösterge eklenerek bulunacak tutar kadar fazla para ödeyecekler.

Mevcut memur maaş katsayısına göre bedelli askerlik yapacaklar (240.000 x 0,235445) 56.507 lira ödüyor. Yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olanlar ise her bir yıl için fazladan (40.000 x 0,235445) 9.418 lira ödeyecekler. (Bir yılın hesaplanmasında 1 gün bile bir yıl sayılacak)

Maddede yapılan bir başka değişiklikle de memur maaş katsayısı yıl içerisinde değiştiği için ödenecek bedelin hesaplanmasında ödemenin yapıldığı gün geçerli olan “memur aylık katsayısının” dikkate alınması esası getiriliyor. Bankalar dahi kredi kartı gecikme faizi için günlük faiz işletirken, ülkemizi içine sürükledikleri ekonomik buhran koşullarında bir günlük gecikme için bir yıl fazladan gecikme ücreti alınacak olması ise kabul edilemez.

<i>Özgür Ceylan</i>	<i>Uğur Bayraktutan</i>	<i>Ahmet Önal</i>
Çanakkale	Artvin	Kırıkkale
<i>Bayram Yılmazkaya</i>	<i>Çetin Arık</i>	<i>Polat Şaroğlu</i>
Gaziantep	Kayseri	Tunceli

MUHALEFET ŞERHİ

2-4498 sıra sayılı “Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”ne ilişkin muhalefet şerhimiz aşağıdadır:

I. Genel Değerlendirme

Toplumda kimi kamu hizmetlerindeki (eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, barınma, enerji başta olmak üzere) artış ihtiyacına paralel olarak kamu harcamalarının da gün geçtikçe artması gerekmektedir. Kamu gelirlerinin, kamunun hizmet kapasitesindeki artış ihtiyacına paralel olarak artırılmasının mümkün olmayışı, aynı zamanda kıt olan kaynakların hangi hizmetlere öncelikle tahsis edileceği ve zorunlu hizmetler arasında hangi ölçütlere göre dağıtılacağına ilişkin sorunları da öne çıkarmaktadır. Bu ise temel olarak teknik değil bir politik tercih sorunudur.

Çeşitlenen kamu hizmetleri karşısında sınırlı kaynakların etkin kullanılması için özellikle artış gösteren savunma, silahlanma ve güvenlikçi politikalar harcamalarının denetlenmesi daha çok önem kazanmaktadır. Demokratik, katılımcı ve etkin bir kamu yönetiminin oluşturulması, kamu kurumlarının ve yöneticilerinin kullandıkları yetki ve kaynakların hesabını verebilmesinden geçmektedir. Savunma harcamaları alanında hesap veren kamu yönetiminin diğer alanlarda da hesap vermeye daha yatkın olabileceği kabul edilebilir. Bu sebeple bu harcamaların bağımsız kurumlarca denetlenmesi ve sonuçlarının kamuoyuna açıklanması çağdaş kamu yönetiminde aranan hesap verebilirlik açısından büyük önem taşımaktadır.

Teklifin herhangi bir hazırlık sürecine ihtiyaç duyulmadan iki gün önce komisyona getirilmesi diğer torba kanunlarda olduğu gibi yine konunun paydaşların etkin katılımı gözetilmeden, komisyon üyelerinin katkıları gözetilmeden oldu bittiye getirilerek komisyona indirilmesi yeni usulsüzlüklere kapı aralamaktadır.

Yine kanun teklifi, muhalefetin bütün uyarıları ve teklifleri göz önünde bulundurulmayarak, noktasına ve virgülüne dokunulmadan komisyondan geçirilmiştir.

Milli Savunma Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıklarında muvazzaf/sözleşmeli subay, astsubay, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve er kapsamında olan askeri (profesyonel) personel sayısı 2020 yılı sonu itibarıyla 201.960 olup, ayrıca yedek subay, yedek astsubay, erbaş ve erden oluşan yükümlü personel sayısı 183.933, devlet memuru ve işçiden oluşan sivil personel sayısı ise 38.376 olup, Milli Savunma Bakanlığında istihdam edilen personel sayısı toplamı 424.269'dur.

Toplamda miktar olarak az görünen savunma harcamaları, GSMH ve bunun ne kadarının savunmaya ayrıldığına incelemekle ortaya konulabilir. Diğer bir ifadeyle savunma harcamalarının büyüklüğü konusunda en çok kullanılan ölçüt, o ülkeye ait savunma harcamasının, ülkeye ait toplam GSMH'ye olan oranıdır. Bu orana genelde “savunma yükü” de denilmektedir. Diğer yandan NATO, üye ülkelerin GSMH oranlarının en az yüzde ikisini savunma alanına harcamalarını önermektedir. Türkiye'nin ise savunma harcamalarının milli gelire oranı yüzde 1,91 olarak gösterilmektedir. Türkiye, savunma harcamalarının GSYH içindeki payı açısından hem NATO üyesi ülkelerin hem de genel olarak diğer ülkelerin ortalamasının üzerindedir. AKP iktidarının Ortadoğu, Akdeniz, Ege, Kuzey Afrika, Avrupa ve ABD alanlarındaki yanlış dış politikalarını göz önünde bulundurursak, Türkiye'nin hem savunma harcamaları hem de silah ithalatı dış borcu giderek artırmaktadır.

Genelkurmay tarafından yapılan açıklamaya göre TSK, dünyada savunma harcamalarının yüksekliği bakımından Avrupa'da 6., dünyada ise 17. sırada yer almaktadır.

Oysa Uluslararası Para Fonu'nun (İMF) 12 Ekim 2021'de yayımladığı Ekonomik Görünüm Raporu'na göre, dünyanın en büyük 20 ekonomisinden birisi olan Türkiye'nin (2021 yılında bir sıra düşerek 21. sıraya gelmiştir), 2022'de 22. sıraya gerileyeceği öngörülmektedir.

2015 yılında güvenlikçi politikalara ayrılan pay 50 Milyar TL iken, 2021 de bu miktar 240 Milyar TL olmuştur. Türkiye ekonomisine son 30 yıllık çatışma ve askeri operasyonların toplam maliyeti resmî açıklamaya göre 1,2 trilyon ABD doları; diğer bir deyişle, yıllık maliyeti yaklaşık 40 milyar ABD doları yapmaktadır. Bu da son yıllarda verilen yıllık cari açık tutarına denk gelen bir meblağdır. Bu durum, 20 yılda milli geliri her yıl yaklaşık yüzde 1,5 geriye düşürmüştür.

Güvenlikçi politikaların gerek maliyet gerek üretici-tüketici-yatırımcı üzerindeki psikolojik etkileri ve toplumsal alanda kutuplaşma-ayrışmayı arttıran yönleri dolayısıyla, mevcut iktidarın politik anlayışının ve bütçe tercihlerinin çarpıklığı bir kez daha ortaya çıkmaktadır. İktidarın kendi bekası adına Türkiye'de ve Ortadoğu'da sürdürdüğü çatışma hâli, ortak toplumsal yaşam ve genel ekonomi üzerindeki çarpan etkisi giderek büyümektedir.

Türkiye'nin iç ve dış politikada ihtiyacı olan son şey toplumsal kutuplaşmadır, gerginlikler, güvenlikçi politikalar, komşularımızla çatışma ve savaş ortamlarına dahil olmaktır.

Ekonomi uzmanları, savaş-çatışma, silahlanma ve gerginlik politikaları yerine barış, diplomasi ve müzakere politikalarında ısrar edilmesi durumunda, bütçenin halkın refahı, sosyal güvenliği ve nitelikli kamu hizmetleri için harcanabileceğini ifade etmektedirler.

Ekonomik, sosyal ve siyasal alanlardaki çoklu krizden çıkmanın yollarından önde geleni de, savaş-çatışma ve silahlanma ekonomisinden ve kutuplaştırıcı gerginlik politikalarından uzaklaşmaktır. Demokrasi yokluğunun aşılması ve Kürt sorununda demokratik çözümün gerçekleşmesi gibi yapısal sorunlarda ısrardır. Bu gerçeği bir kez daha önemle vurgulamak istiyoruz.

II. Usul Açısından Değerlendirme

TBMM'ye sunulan kanun teklifi, 7 kanunda değişiklik öngören 20 maddelik mevzuat çalışması olarak karşımıza çıkıyor. AKP'nin gıda mühendisi kökenli Bursa Milletvekili Refik Özen'in hazırladığı kanun teklifi, 67 AKP milletvekilinin de imzasını taşımaktadır. Bu kanun teklifi ile alelacele farklı konuların bir torbaya eklenerek Meclise getirilip, YAŞ kararları öncesi bazı kritik adımların atılması istendiği görülmektedir. Birçok farklı alandan düzenlemelerin eklendiği kanun teklifi yine bir "torba yasa" niteliğindedir.

Askerlik sisteminde kapsamlı değişiklikler yapan 7179 sayılı Askeralma Kanunu da bu son yasama döneminde mevzuatlaşmıştı. Askeralma Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 26/6/2019 tarihinden bugüne kadar geçen üç yıllık sürede onlarca değişiklik olması yürütülen işlerin ve yapılan düzenlemelerin sağlıklı olmadığının bir göstergesidir.

AKP'nin yasama ciddiyeti ile bağdaşmayan, apar topar getirilen, gerek sivil toplum gerekse ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınmadan komisyona torba yasa teklifi getirme gibi bir tarzı olmuştur. Uygulamada ortaya çıkan sorunlara ilişkin yasal düzenlemelerin ilgili ihtisas komisyonlarında görüşülmemesi, konunun uzmanlarının görüş ve önerilerinin alınmaması ve iktidarın anlık ihtiyaçları veya politikalarına göre hızlıca yapılması sorunları artırmaktadır. Düzenlemelerin ilgili ihtisas komisyonlarında teknik çalışmalar yapılarak komisyonumuza getirilmemesi, kanun koyucu olarak yapılan yasama faaliyetlerinin ruhuna uygun olmamakla birlikte, yasama organı olarak topluma karşı üstlenilen ağır sorumluluk ile de bağdaşmamaktadır. Daha önce de bu şekilde yasa yapma anlayışına dönük komisyon üyesi

milletvekillerinin yönelttikleri itirazlara, yapılan düzenlemelerin muhatabı meslek örgütlerinin veya sivil toplum örgütlerinin tepkilerine ve uygulamada ortaya çıkan sorunlara, iktidar partisinin bir daha benzeri düzenleme yapmayacağına yönelik çeşitli düzeylerde yaptıkları açıklamalara rağmen böylesi teklifleri gelmeye devam etmektedir.

Teklif edilen maddeler kapsamında; firar ve izin tecavüzü gibi hakkında başlatılan ön incelemenin kesintiye uğramadan yürütülebilmesi; adli soruşturmanın ivedi şekilde başlatılabilmesi için anılan personel için ifade alınması zorunluluğundan vazgeçilmesine yönelik düzenleme yapılması; Millî Savunma Bakanlığı kadrolarında çalışan kamu görevlileri ile askerlik hizmetini yerine getiren yedek subaylar ve yedek astsubaylar ile erbaş ve erleri ilgilendiren ve askerî hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıklarda Ankara, İstanbul, İzmir, Konya, Adana ve Erzurum İdare Mahkemelerinin yetkili kılınması sağlanmaktadır.

Diğer taraftan, astsubayların dokuzuncu derece birinci kademe yerine, dokuzuncu derece ikinci kademedeki göreve başlamalarına ilişkin düzenleme yapılması, askerî araç kazası sonucu harp malzemesine zarar vermek suçundan yargılanan erbaş ve erlerin, kasıt veya ağır kusur nedeniyle mahkûm olmaları durumu hariç, meydana gelen zarardan sorumlu tutulmamalarına ilişkin düzenleme yapılması vardır.

Bakanlık bünyesinde teşkil edilen döner sermaye işletmelerinde, Cumhurbaşkanı kararı ile sermaye artırımına dair düzenleme yapılması ve bu karara müteakip gerekli olan sermayenin döner sermayeli işletmelerin kaynaklarından tamamlanması, harekât veya yurtdışı operasyon görevleri nedeniyle uzman erbaşlıktan astsubaylığa geçiş sınavlarına katılmayan uzman erbaşlara bu statüye geçiş için ilave sınav hakkı verilmesine ilişkin düzenlemeler yapılması da amaçlanmaktadır.

Ayrıca yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olup bedelli askerlik hizmetinden yararlanamayan yükümlülerin bu hizmetten faydalanabilmelerine dair düzenleme yapılması, ödemeleri gereken yabancı ülke parasını ödemedikleri veya herhangi bir takvim yılında toplam olarak 184 gün ve daha fazla süreyle yurt içinde buldukları için dövizle askerlik kapsamından çıkarılanların belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılmalarına imkân tanınması hususları da yer almaktadır.

III. Maddeler Üzerine Değerlendirme

Madde 3:

3. Madde kapsamında Genelkurmay Başkanı'nın görevi birer yıllık süre ile 72 yaşına kadar Cumhurbaşkanı kararıyla uzatılabilmesi yer almaktadır. Halen Genelkurmay Başkanı için yaş haddinden emeklilik yaşı 67 olduğu için, Orgeneral Yaşar Güler'in 18 Eylül 2021 tarihinde emekli olması gündeme gelecektir. Halen Genelkurmay Başkanları 67 yaşında "yaş haddinden" emekliye ayrılmaktadır. Yaşla ilgili değişiklik yapılmadığı takdirde; Genelkurmay Başkanı Yaşar Güler'in, 18 Eylül 1954 doğumlu olduğu için 18 Eylül 2021'de veya hemen öncesinde ağustos ayında yapılacak Yüksek Askerî Şura kararı ile emekliye ayrılması gerekecektir. Torba kanun teklifinin bu şekliyle yasallaşması halinde, Orgeneral Yaşar Güler'in Genelkurmay Başkanlığı görevi, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından bu yıl da uzatılabilecektir. Bu düzenleme her şeyden önce "kamu personeli arasında anayasal eşitlik ilkesi"yle çelişmektedir.

Bu madde kişiye özgü, herhangi bir nesnel gerekçeye dayanmayan boyutu itibarıyla Anayasaya aykırılık niteliği taşımaktadır. Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz. Yaş sınırının yükseltilmesinde tek ölçü liyakattir, ancak bu yetkinin Cumhurbaşkanıya verilmesi de kabul edilemez. 3. Madde tamamen Genelkurmay Başkanı için kişiye özgü olarak hazırlanmıştır.

Anayasa uzmanları durumu kanun yapmada, kanunun genellik ve soyutluk nitelikleriyle çeliştiğini ifade etmektedirler, soyut normların öngörülmediğinin altı çizildiği ifade edilmektedir.

Bu maddenin başka açılardan da tartışılmasına ihtiyaç olduğu açıktır. AKP Grup Başkanvekili Mahir Ünal, kanun teklifini Meclise sunacaklarına dair yaptığı toplantıda, gazetecilerin, Genelkurmay Başkanı'nın yaş haddinin neden uzatıldığına ilişkin sorusuna, "Bu konuda Millî Savunma Bakanlığı'ndan gelen bu süreçle ilgili daha önce akademide 75 yaşa çıkarmıştık, benzer düzenlemenin Genelkurmay Başkanlığı'na dönük yapılmasına dair talep makul karşılandı" yanıtını vermiştir. Ama bu yanıt yetersizdir.

Daha önce de Irak-Suriye tezkeresinin bir yıllık uzatılma teklifi yeni bir değişiklik ile iki yıla çıkarılmış ve Meclise öyle sunulmuştu. Bu yöndeki değişimin kendisi, kamuoyu ve parlamentodaki partiler tarafından 'iktidarı korumak amaçlı' olarak eleştirilmiş ve yorumlanmıştı. Bu teklifte yer alan 'bire yılalık sürelerle 72 yaşına kadar Cumhurbaşkanı kararıyla uzatılabilmesi' konusu da bu durumu akla getirmektedir.

Bu süre uzatma konusu, iktidarın yeni döneme ilişkin planlamalarının bozulmasından çekindiği olarak yorumlanmaktadır. Bu bağlamda yaş haddi konusunun anayasal aykırılık, kişiye özgünlük, liyakat ilkesi ihlali olarak değerlendirilmesi mümkündür. Bu bir konjonktürel düzenlemedir. Bu düzenleme, iktidarın önüne koyduğu yeni dönem konsepti çerçevesinde herhangi bir pürüz istememesine dönük bir hamledir.

Madde 12:

Madde ile genel bütçeye yük getirmeksizin döner sermaye işletmelerine ilave sermaye tahsis edilmesi, ilk defa kurulacak işletmelerin sermaye ihtiyacının karşılanması ve tahsis edilen sermaye miktarının beş katına kadar artırılmasının Cumhurbaşkanı kararı ile yapılması, ayrıca Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıklarının Millî Savunma Bakanlığına bağlanması nedeniyle uyum düzenlemesi yapılması amaçlanmaktadır. Bu teklifte her ne kadar genel bütçeye yük getirmeksizin MSB'ye bağlı döner sermaye işletmelerine ilave sermaye tahsis edilmesi ve tahsis edilen bu bedelin Cumhurbaşkanı kararıyla beş katına kadar çıkarılması isteniyorsa da kanun teklifi işsizlik ve yoksulluk sarmalındaki yurttaşlarımızın yaşamlarındaki ekonomik iyileştirmeler yerine askeri harcamaların artırılmasına odaklanmaktadır. Adeta ekonomik bir kıyamet içinden geçtiğimiz bu süreçte böylesi bir düzenlemenin kamu yararına olmadığı açıktır.

Madde 16:

Bu madde astsubaylığa geçmek için uzman erbaşlara verilecek sınav hakkına ilişkin bir düzenlemedir. Buna göre başvuru şartlarına sahip, ancak yurtdışında operasyon için görevli oldukları için veya sınava katılamadıkları için bu sınava giremeyenlere sınav hakkı tanınması için yapılan bir düzenlemedir. "Yurt dışı operasyon nedeniyle kaç kişi bu sınavlara katılamamış veya başvuramamıştır? Yurtdışında olduğu için bu sınava katılamayan kişiler hangi yıllarda neredeydiler? Hangi ülkelerdeydiler?" sorularını sordüğümüzde bir cevapsızlıkla karşı karşıya kalıyoruz.

Madde 17:

Bu madde bedelli askerliğe ilişkin bir düzenlemedir. Bu madde ile hem ödeyecekleri bedel hem de kimlerin bedelli askerlikten yararlanamayacağına dair yeni düzenleme yapılmaktadır. Madde bedelli askerlikten kimlerin yararlanamayacağını düzenlemektedir. Buna göre bedelli askerliğe başvurmuş, iki ay içerisinde ödemelerini yapamayanlar veya vazgeçenler bedelli

askerlikten yararlanamayacaktır. Bu yeni düzenleme ile yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olanlar her yıl için 9 bin 500 TL ek ödeme yapacaklardır.

Öncelikle mevcut durumda bedelli askerliğin ücreti 56 bin 506 TL'dir. Ayrıca bu rakam memur aylık katsayısına bağlı olarak sürekli bir biçimde değişmektedir. Mevcut bedelli askerlik tutarı ve asker kaçağı olduğu için verilen cezalar fahiş düzeyde yüksektir. Mevcut ekonomik buhran göz önünde bulundurulduğunda, gençlerin büyük çoğunluğu bırakın bedelli askerlik yapmayı, gidemediği için sırtlarına binen cezayı ödeyecek durumda değildir. Her ne kadar 'zorunlu askerlik kalktı' şeklinde bedelli askerlik müjdelense de zorunlu askerlik bu miktarlarla bir kez daha kalıcı hale getirilmektedir. Daha da önemlisi, parası olanlar bu sürecin dışında kalabilecekten, yoksullar bu imkana sahip olamayacaklardır. Bedelli askerlik, ekonomik durum kötüye gittikçe başvurulana bir "para kaynağı" olarak kullanılmaktadır.

Bu madde bağlamında, bedelli askerlik konusundaki eleştiri ve önerilerimizin altını tekrardan çizmek istiyoruz.

Zorunlu askerlik, gençlerin sosyal ve ekonomik yaşamdan uzaklaşmasına neden olmaktadır. Türkiye'nin imzalamış olduğu uluslararası sözleşmeler, AIHM kararları ve aynı zamanda inanç ve vicdan özgürlüğü hakkını söz konusu eden Türkiye Anayasası, vicdani ret hakkının da yasalaştırılmasını gerekli kılar. Eline silah almak istemeyen gençlerin zorunlu askerlik yapmama hakkının güvence altına alınması gerekir.

Mevcut düzenleme Anayasa'nın eşitlik ilkesine de aykırıdır. Yurttaşların gelirlerinin farklılık gösterdiği gerçeği bilinmektedir. Bu bağlamda, Anayasa'daki eşitlik ilkesinin ihlal edilmemesi için herkesten geliri oranında askerlik bedeli alınmasının düzenlenmesi gerekmektedir.

Öte yandan bedelli askerlikten yararlanmak isteyen kamu ve/veya özel sektör çalışanlarının "aylıksız ve ücretsiz" izne ayrılması yerine "ücretli" izinli sayılması gerekmektedir. Bugün insanlar zar zor iş bulmaktadır. İşlerini bıraktıkları takdirde tekrar işe girmeleri çok zor olmaktadır. DİSK Ar'a göre Türkiye'de 8,1 milyon geniş tanımlı işsiz varken, TÜİK'e göre dar tanımlı işsizlik oranı 2021 yılı itibariyle yüzde 12,0 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2018 yılından bu yana bakıldığında büyüme, istihdam yaratmamakta ve enflasyon yükselmektedir. Emegın büyümedeki payı ise gittikçe azalmaktadır. İlk çeyrekler itibariyle, emegın büyümeden aldığı pay 2020'de yüzde 39,1 iken, bu pay 2021 yılında yüzde 35,5'e, 2022 yılında ise yüzde 31,5'e düşmüştür. Bu tablo karşısında ifade edilen düzenlemenin ne kadar haksız ve eşitlik ilkesini zedelediği aşikardır.

Madde 18:

Bu madde ile dövizle askerlik yapma hakkı olup bu hakkı kullanmayalar ve bir takvim yılı içerisinde 184 gün ve üzerinde yurt içinde bulunan kişilerin dövizle bedelli askerlik yapmaları düzenlenmektedir. 2022 yılı itibarıyla dövizle bedelli askerlik tutarı Euro bazında 4402 Euro'dur. Bu rakamın TL karşılığı bugünkü kurla 80 bin 644 TL'dir. Bu madde ile 31 Aralık 2025 tarihine kadar bu kişilerin bedelli için başvuru yapmaları düzenlenmektedir.

İktidar yurtdışında yaşayan vatandaşları bedelli askerlik üzerinden adeta sömürmek istemekte, bedelli askerliği fırsata çevirmek istemektedir. Adeta iktidar döviz ihtiyacını bedelli askerlik üzerinden de karşılamak istemektedir.

24.06.2022

Kemal Bülbül

İmam Taşçier

Antalya

Diyarbakır

MUHALEFET ŞERHİ

20/06/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/4498 Esas numaralı Askeri Ceza Kanunu Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, yürürlük ve yürütme maddeleri ile birlikte, 22/06/2022 tarihinde Milli Savunma Komisyonunda görüşülerek 20 madde olarak kabul edilmiştir.

Görüşülme Usulü Üzerine Değerlendirmeler

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına ulaşan kanun teklifleri TBMM İctüzüğünün 23 üncü maddesi gereği konusu ve kapsamına göre esas ve tali komisyonlara havale edilmektedir. Tali komisyonlar, kanun teklifinin ilgili maddeleri üzerine görüş bildiren komisyonlar olarak çalışmaktadır. AK Parti iktidarı dönemlerinde ise tekliflerin aceleyle kanunlaştırılması yöntemi tercih edilmekte ve tali komisyonlar devre dışı bırakılmaktadır. Komisyonlar kendilerine tali olarak havale edilen teklifi görüşmemekte ve Esas Komisyonlarda aceleyle görüşülen teklifler TBMM Genel Kuruluna getirilmektedir. Bu durum önemli ve uzmanlık gerektiren pek çok konunun ilgili ihtisas komisyonlarında görüşülmesinin önüne geçmekte, bu suretle yasama faaliyetinin kalitesi son derece düşürülmektedir.

Geneli Üzerine Değerlendirmeler

2/4498 Esas numaralı Askeri Ceza Kanunu Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi; 1632 sayılı Askeri Ceza Kanunu, 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu, 3225 sayılı Millî Savunma Bakanlığı, Kara, Deniz Ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarına Bağlı Kurumlar İle Asker Hastanelerinde Döner Sermaye Teşkili Ve İşletilmesine İlişkin Kanun, 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanunu ve 7179 sayılı Askeralma Kanunu olmak üzere toplam yedi ayrı kanunda düzenleme içermektedir.

Komisyonunda görüşülmüş olan teklif bir çok konuda düzenleme içermesine rağmen astsubaylarımızın makam ve görev tazminatı hakkında hiçbir düzenlemeye yer verilmemiştir. Özellikle astsubaylarımız hakkında getirilen düzenlemeye makam ve görev tazminatlarının da verilmesi eklenmeliydi. Türk Silahlı Kuvvetleri'ndeki astsubaylar emekliliklerine yansıyacak şekilde makam ve görev tazminatı gibi hiçbir tazminat alamamaktadır. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bel kemiği olan astsubaylarımız emekli olduktan sonra tekrar çalışmak zorunda kalmaktadır. Bu durumun ivedilikle düzeltilmesi gerekmektedir. Uzman erbaşların kıdemleri rütbeden sayılmamaktadır. Yani bir yıllık uzman erbaş da aynı, 20 yıllık uzman erbaş da aynı rütbede görev yapmaktadır. Bu durum da uzman erbaşlar arasında problem yaratmaktadır. Kıdemlerinin rütbe olarak sayılması ile problem çözülmelidir. Yine uzman erbaşların haklarının çerçevesinin çizildiği bir yasal dayanak bulunmamaktadır. Nöbet, atama ve özlük hakları konusunda genel çerçevenin düzenlenecek bir mevzuatla net olarak belirlenmesi gerekir.

Teklifin Maddeleri Üzerine Değerlendirmeler

Madde 1

Askeri Ceza Kanunu'nun Ek 15 inci maddesinde askeri suçlarla ilgili askerler hakkında yürütülecek soruşturma usulü düzenlenmiştir. Teklif ile maddeye yeni bir fıkra eklenerek firar ve izin tecavüzü gibi, hakkında ön inceleme yapılan kişinin bulunmaması nedeniyle ifade almayı imkânsız hale getiren zorunlu durumlarda, ilgilinin ifadesinin alınmayacağı düzenlenmektedir.

Madde metninde belirtilen “firar ve izin tecavüzü gibi” ifadesi hukuki belirlilik ilkesine aykırılık oluşturmaktadır. Teklifle maddeye eklenmesi öngörülen bu fıkranın başka hangi suçlar bakımından uygulanacağı belirsizliğe neden olmaktadır. İfadenin alınmaması durumu yalnızca firar ve izin tecavüzü durumlarında uygulanabilmelidir. Bu sebeple fıkroda belirsizliğe neden olan “gibi” ibaresi madde metninden çıkarılmalıdır. Komisyonunda bu hususta vermiş olduğumuz önerimiz Cumhur İttifakı Milletvekilleri tarafından reddedilmiş ve kanun metnindeki belirsizlik giderilememiştir.

Ayrıca şüpheli veya sanığın ifadesinin alınmaması durumu savunma hakkını zedeleyecektir. Askeri disiplinin sağlanması çok önemli olsa da adil yargılanma hakkı Anayasamız gereği vazgeçilmezdir. Bu sebeple ilgili düzenlemeler bu hassasiyetle kaleme alınmalı, askeri disiplin mutlaka sağlanmalı ancak adil yargılanma hakkından da taviz verilmemelidir.

Madde 2

Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanun'unun 42 nci maddesinde askerlerin kendisine tevdi edilen devlet mallarından sorumluluğu düzenlenmiştir. Teklif maddeye eklenmesi öngörülen bir cümle ile erbaş ve erlerin askeri araçları kullanmakla görevli olması durumunda, araç kazası nedeniyle harp malzemesine zarar vermek suçundan kast veya ağır kusur nedeniyle mahkûm olmaları durumu hariç, aracın kullanımı nedeniyle meydana gelen zararın tazmininden sorumlu olmayacağı düzenlenmektedir.

Madde metninde “mahkûm olmaları durumu hariç” ifadesi nedeniyle kesinleşmemiş mahkeme kararlarına dayanılarak kişilerin sorumlu tutulacağı anlamına gelmektedir. Sorumluluğun kesinleşmiş mahkeme kararına bağlandığı madde metnine açıkça yazılmalıdır. Kaldı ki kesinleşmemiş bir karar sebebiyle kişilerin sorumlu tutulması masumiyet karinesi ilkesine de aykırılık oluşturmaktadır. Teklifin mevcut hali ile yerel mahkemenin mahkûmiyet kararı üzerine zararın tazmini sağlanacak ve mahkûmiyet kararı hakkında kanun yollarına başvurulması ile ilgili karar bozulduğu takdirde büyük mağduriyetler doğacaktır. Bu nedenlerle sorumluluğun kesinleşmiş mahkeme kararına bağlanmasına yönelik vermiş olduğumuz önerimiz, komisyonunda Cumhur İttifakı Milletvekilleri tarafından reddedilmiştir.

Madde 3

Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nun 49 uncu maddesinde general ve amirallerle ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Maddede Genelkurmay Başkanlığına atanan orgeneral-oramirallerin yaş haddinin 67 olması hükmü bulunmaktadır. Teklif ile bu yaş haddinin birer yıllık süre ile 72 yaşına kadar Cumhurbaşkanınca uzatılabilmesine imkân tanınmaktadır.

Teklif ile Cumhurbaşkanına verilmesi öngörülen bu yetki keyfiyete açık biçimde kullanılabilir. Cumhurbaşkanına birer yıl süreyle Genelkurmay Başkanının yaş haddinin 72 yaşına kadar uzatma yetkisi madde metninde hiçbir somut duruma bağlanmamıştır. Elde edilen askeri tecrübelerin aktarılması şüphesiz çok önemlidir. Ancak bu yetkinin Cumhurbaşkanı tarafından siyasi olarak kendisine yakın kişilerde kullanması veya aynı dünya görüşünü paylaşmadığı başarılı ve tecrübeli kişilerin görev süresinin uzatılmaması durumu liyakat açısından tartışılabilir ve keyfiyete neden olacaktır. Bu yetkinin aynı zamanda bir parti genel başkanı olan mevcut sistemdeki Cumhurbaşkanına verilmesi, Genelkurmay Başkanı'nın ve dolayısıyla Türk Silahlı Kuvvetleri'nin saygınlığına da ciddi zarar verecektir. Ülkemizin milli güvenliğini sağlamakla görevli olan TSK'nın düşürüleceği bu durumla askerlerimizin moral ve motivasyonunu da olumsuz yönde etkilenebilir. Anlatılan bu gerekçelerle komisyonda maddenin tekliften çıkarılmasına yönelik vermiş olduğumuz önerimiz Cumhurbaşkanlığı Milletvekilleri tarafından reddedilmiştir.

Madde 7

Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa eklenmesi teklif edilen geçici 49 uncu madde ile yapılan düzenlemelerin yürürlüğe girdiği tarihte iki yıl ve daha uzun süreli yükseköğrenim mezunu astsubayların derece ve kademelerine bir kademe ilave edilmesi öngörülmektedir. Muvazzaf ve emekli personelin intibaklarının sağlanmasına ilişkin esaslar belirlenmektedir.

Teklifte iki yıl ve daha uzun süreli yükseköğrenim mezunu astsubaylar için düzenleme öngörülmüş olsa da aynı görevi üstlenen astsubaylar arasında böylesine bir ayırım yapılması çalışma barışını bozacak ve askerlerimizin uyum içerisinde çalışması zarar görebilecektir. Zira Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde yekvücut olarak cansiperane görev yürüten kahramanlarımız arasında teklifte yer aldığı gibi bir ayırım yapılması yersizdir.

Zaten mevcut uygulamada astsubay olarak göreve başlayabilmek için Astsubay Meslek Yüksek Okulu mezunu olma şartı vardır. Hali hazırda lise mezunu olarak görev yapan astsubaylarımızın sayısı azdır ve 2003 yılında eğitim öğretime başlayan Astsubay Meslek Yüksek Okullarının mezun vermeye başlamasıyla orduya lise mezunu astsubay alımına son verilmiştir. Bu sebeplerle lise mezunu olan astsubaylarımızın da teklifte yer alan haklardan yararlandırılması uygun olacaktır. Anlatılan bu nedenlerle maddenin lise mezunu astsubayları da kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmesi için komisyonda vermiş olduğumuz önerimiz Cumhurbaşkanlığı Milletvekilleri tarafından reddedilmiştir.

Madde 8

İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıklara dair hükümleri düzenleyen 20/C maddesine ekleme yapılması öngörülmektedir. Teklifin ilk halinde askerlik hizmetine ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların çözümünde bölge idare mahkemelerinin bulunduğu Ankara, İstanbul, İzmir, Konya, Adana ve Erzurum idare mahkemeleri yetkili mahkeme olarak belirlenmekteydi. Sonrasında komisyonda verilmiş bir önerge ile bu uyuşmazlıkların çözümünde ilgilinin görev yaptığı yerin idari yargı yetkisi yönünden bağlı olduğu bölge idare mahkemesinin bulunduğu yerdeki idare mahkemesinin yetkili olması şeklinde değişiklik yapılmıştır.

Teklifle 2017 yılında yapılan Anayasa değişikliği ile kapatılan ihtisaslaşmış Askeri Mahkemeler yerine başka bir ihtisaslaşma sağlanması amaçlanmışsa da bu teklif ile yapılan Anayasa değişikliğinin yerinde olmadığı iktidar grubu tarafından zımnen kabul edilmiştir.

Teklifle davaların bölge idare mahkemesinin bulunduğu yerdeki idare mahkemesinin yetkili olması denilmiş ve teklifin ilk halindeki Ankara, İstanbul, İzmir, Konya, Adana ve Erzurum şehirlerinde bulunan idare mahkemelerine verilen yetki Bursa, Gaziantep ve Samsun idare mahkemelerine de verilmiştir. Ancak belirlenen bu dokuz şehrin dışında bir başka şehirde görev yapan askerlerin, belirtilen illerdeki mahkemelere ulaşması bazı güvenlik sorunlarına neden olacaktır. Bu durum bulunduğu bölüğünden çıkan askerlerimizin güvenliğine tehdit oluşturacağı gibi şehirler arası uzun bir yolculuğun riskini de beraberinde getirecektir. Bu sebeplerle maddenin teklif metninden çıkarılmasına yönelik komisyonda vermiş olduğumuz önergemiz Cumhuriyet İttifakı Milletvekilleri tarafından reddedilmiştir.

Hüseyin Örs

Trabzon

BURSA MİLLETVEKİLİ REFİK ÖZEN VE
67 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

ASKERİ CEZA KANUNU VE BAZI
KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 - 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununun ek 15 inci maddesine sekizinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Fırar ve izin tecavüzü gibi hakkında ön inceleme yapılanın bulunmaması nedeniyle ifade almayı imkânsız hale getiren zorunlu hâllerde, ilgilinin ifadesi alınmaz.”

MADDE 2 - 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 42 nci maddesine aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, yükümlü erbaş ve erlerden askeri araçları kullanmakla görevlendirilenler, araç kazası nedeniyle harp malzemesine zarar vermek suçundan kast veya ağır kusur nedeniyle mahkum olmaları durumu hariç, aracın kullanımı nedeniyle meydana gelen zararı tazminle sorumlu olmazlar.”

MADDE 3 - 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin birinci fıkrasının (h) bendine birinci cümleden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Genelkurmay Başkanının yaş haddi birer yıllık süre ile 72 yaşına kadar Cumhurbaşkanınca uzatılabilir.”

MADDE 4 - 926 sayılı Kanunun 93 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “ek-VIII sayılı çizelgede” ibaresi “EK-VIII/A ve EK-VIII/C sayılı cetvellerde” şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkranın (e) bendinde yer alan “ek-VIII sayılı cetveldeki” ibaresi “EK-VIII/A ve EK-VIII/C sayılı cetvellerdeki” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5 - 926 sayılı Kanunun 109 uncu maddesinin dördüncü fıkrasının birinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 6 - 926 sayılı Kanunun 137 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (c) bendinin birinci paragrafında yer alan “Ek-VIII sayılı cetvelde”

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

ASKERİ CEZA KANUNU VE BAZI
KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununun ek 15 inci maddesine sekizinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Fırar ve izin tecavüzü gibi hakkında ön inceleme yapılanın bulunmaması nedeniyle ifade almayı imkânsız hâle getiren zorunlu hâllerde, ilgilinin ifadesi alınmaz.”

MADDE 2- 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 42 nci maddesine aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, yükümlü erbaş ve erlerden askeri araçları kullanmakla görevlendirilenler, araç kazası nedeniyle harp malzemesine zarar vermek suçundan kast veya ağır kusur nedeniyle mahkûm olmaları durumu hariç, aracın kullanımı nedeniyle meydana gelen zararı tazminle sorumlu olmazlar.”

MADDE 3- 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 49 uncu maddesinin birinci fıkrasının (h) bendine birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Genelkurmay Başkanının yaş haddi birer yıllık süre ile 72 yaşına kadar Cumhurbaşkanınca uzatılabilir.”

MADDE 4- 926 sayılı Kanunun 93 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “ek-VIII sayılı çizelgede” ibaresi “EK-VIII/A ve EK-VIII/C sayılı cetvellerde” şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkranın (e) bendinde yer alan “ek-VIII sayılı cetveldeki” ibaresi “EK-VIII/A ve EK-VIII/C sayılı cetvellerdeki” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5- 926 sayılı Kanunun 109 uncu maddesinin dördüncü fıkrasının birinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 6- 926 sayılı Kanunun 137 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (c) bendinin birinci paragrafında yer alan “Ek-VIII sayılı cetvelde”

(Bursa Milletvekili Refik Özen ve
67 Milletvekilinin Teklifi)

(Milli Savunma Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

ibaresi “EK-VIII/A ve EK-VIII/C sayılı cetvellerde” şeklinde değiştirilmiş, ikinci paragrafında yer alan “sonraki rütbelerinin” ibaresinden sonra gelmek üzere maddeye “ve rütbe kademeliklerinin” ibaresi eklenmiş, üçüncü paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı bende aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“Astsubay meslek yüksek okulu mezunları ve kendi veya Milli Savunma Bakanlığı nam ve hesabına fakülte, yüksek okul veya meslek yüksek okulunu bitirerek temel askerlik eğitiminde başarılı olup astsubay çavuşluğa nasbedilenler, EK-VIII/A ve EK-VIII/C sayılı cetvele göre başlangıç kademelerine bir kademe ilave edilerek 9 uncu derecenin ikinci kademesinden göreve başlarlar. Bunlar görevde oldukları süre içerisinde lisans tamamlama eğitimi yaptıkları veya en az dört yıl ve daha fazla süreli bir fakülte veya yüksek okulu bitirdikleri takdirde, mezun olduklarına dair resmî belgeyi ibraz edip müracaatını yaptığı tarihteki derece ve kademelerine iki kademe ilâve edilerek intibakları yapılır. Birden fazla fakülte veya yüksek okul öğrenimi dikkate alınmaz. Bu şekilde intibakı yapılan astsubayların sonraki rütbelerinin ve rütbe kademeliklerinin ilk kademeleri intibak yolu ile verilen kademe miktarı kadar fazladır.”

“Rütbe terfi veya rütbe kademeliliği sırasında bulunmadıkları hâlde yükseköğrenim intibakı yapılan astsubaylardan maaş derecelerinin üçüncü kademesinde bulunanlar, bir üst maaş derecesinin birinci kademesine yükseltirler.”

MADDE 7 - 926 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 49- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte en az iki yıl ve daha uzun süreli yükseköğrenimini tamamlamış olan astsubayların buldukları derece ve kademe ilave edilir.

Lise ve dengi okul mezunlarından bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra en az iki yıl süreli yükseköğretim bitirenler için buldukları derece ve kademe ilave edilerek intibakları yapılır.

ibaresi “EK-VIII/A ve EK-VIII/C sayılı cetvellerde” şeklinde değiştirilmiş, ikinci paragrafında yer alan “sonraki rütbelerinin” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve rütbe kademeliklerinin” ibaresi eklenmiş, üçüncü paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bende aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“Astsubay meslek yüksek okulu mezunları ve kendi veya Milli Savunma Bakanlığı nam ve hesabına fakülte, yüksek okul veya meslek yüksek okulunu bitirerek temel askerlik eğitiminde başarılı olup astsubay çavuşluğa nasbedilenler, EK-VIII/A ve EK-VIII/C sayılı cetvellere göre başlangıç kademelerine bir kademe ilave edilerek 9 uncu derecenin ikinci kademesinden göreve başlarlar. Bunlar görevde oldukları süre içerisinde lisans tamamlama eğitimi yaptıkları veya en az dört yıl ve daha fazla süreli bir fakülte veya yüksek okulu bitirdikleri takdirde, mezun olduklarına dair resmî belgeyi ibraz edip müracaatını yaptığı tarihteki derece ve kademelerine iki kademe ilâve edilerek intibakları yapılır. Birden fazla fakülte veya yüksek okul öğrenimi dikkate alınmaz. Bu şekilde intibakı yapılan astsubayların sonraki rütbelerinin ve rütbe kademeliklerinin ilk kademeleri intibak yolu ile verilen kademe miktarı kadar fazladır.”

“Rütbe terfi veya rütbe kademeliliği sırasında bulunmadıkları hâlde yükseköğrenim intibakı yapılan astsubaylardan maaş derecelerinin üçüncü kademesinde bulunanlar, bir üst maaş derecesinin birinci kademesine yükseltirler.”

MADDE 7- 926 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 49- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte en az iki yıl ve daha uzun süreli yükseköğrenimini tamamlamış olan astsubayların buldukları derece ve kademe ilave edilir.

Lise ve dengi okul mezunlarından bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra en az iki yıl süreli yükseköğretim bitirenler için buldukları derece ve kademe ilave edilerek intibakları yapılır.

(Bursa Milletvekili Refik Özen ve
67 Milletvekilinin Teklifi)

(Millî Savunma Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Bu kapsamda ilave kademe verilen astsubayların sonraki rütbelerinin ve rütbe kademeliklerinin ilk kademeleri verilen ilave kademe miktarı kadar fazladır.

Bu maddenin birinci fıkrası, emekli oldukları tarihteki öğrenim durumları esas alınmak suretiyle, en az iki yıl ve daha uzun süreli yükseköğrenim tamamlamış astsubaylardan bu görevleri üzerinden emekli, adı malullük veya vazife malullüğü aylığı ile dul ve yetim aylığı alanlar için de uygulanır.

Bu madde uyarınca yapılacak intibak ve buna bağlı ödemeler üç ay içinde sonuçlandırılır. Bu kapsamda emeklilik keseneği veya kurum karşılığı veya sigorta primi (genel sağlık sigortası primi dâhil) çalışan ve işveren paylarında oluşacak fark tutarı; gecikme cezası, gecikme zammı veya faiz uygulanmaksızın, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde ilgili kurumlar tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna ödenir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte maaş derecelerinin üçüncü kademesinde bulunanlar, madde kapsamında yapılan intibaklarla bir üst maaş derecesinin birinci kademesine; birinci derecenin üçüncü kademesinde bulunanlar birinci derecenin dördüncü kademesine yükseltirler.

Bu maddenin uygulanması nedeniyle geriye yönelik olarak herhangi bir ödeme yapılmaz.”

MADDE 8 - 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 20/C maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Bu uyuşmazlıklar çözümünde bölge idare mahkemesinin bulunduğu Ankara, İstanbul, İzmir, Konya, Adana ve Erzurum idare mahkemeleri yetkilidir. Bu mahkemelerin; bu maddede belirtilen uyuşmazlıklar bakımından yargı çevresi ile aynı yerde birden fazla bulunması halinde bu uyuşmazlıkların hangi idare mahkemesinde görüleceği Hâkimler ve Savcılar Kurulunca tespit olunur. Bu kararlar Resmî Gazete’de yayımlanır.

MADDE 9 - 10/6/1985 tarihli ve 3225 sayılı Millî Savunma Bakanlığı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarına Bağlı Kurumlar ile Asker Hastanelerinde Döner Sermaye Teşkili ve

Bu kapsamda ilave kademe verilen astsubayların sonraki rütbelerinin ve rütbe kademeliklerinin ilk kademeleri verilen ilave kademe miktarı kadar fazladır.

Bu maddenin birinci fıkrası, emekli oldukları tarihteki öğrenim durumları esas alınmak suretiyle, en az iki yıl ve daha uzun süreli yükseköğrenim tamamlamış astsubaylardan bu görevleri üzerinden emekli, adı malullük veya vazife malullüğü aylığı ile dul ve yetim aylığı alanlar için de uygulanır.

Bu madde uyarınca yapılacak intibak ve buna bağlı ödemeler üç ay içinde sonuçlandırılır. Bu kapsamda emeklilik keseneği veya kurum karşılığı veya sigorta primi (genel sağlık sigortası primi dâhil) çalışan ve işveren paylarında oluşacak fark tutarı; gecikme cezası, gecikme zammı veya faiz uygulanmaksızın, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde ilgili kurumlar tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna ödenir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte maaş derecelerinin üçüncü kademesinde bulunanlar, madde kapsamında yapılan intibaklarla bir üst maaş derecesinin birinci kademesine; birinci derecenin üçüncü kademesinde bulunanlar birinci derecenin dördüncü kademesine yükseltirler.

Bu maddenin uygulanması nedeniyle geriye yönelik olarak herhangi bir ödeme yapılmaz.”

MADDE 8- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 20/C maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Bu uyuşmazlıkların çözümünde ilgilinin görev yaptığı yerin idari yargı yetkisi yönünden bağlı olduğu bölge idare mahkemesinin bulunduğu yerdeki idare mahkemesi yetkilidir.”

MADDE 9- 10/6/1985 tarihli ve 3225 sayılı Millî Savunma Bakanlığı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarına Bağlı Kurumlar ile Asker Hastanelerinde Döner Sermaye Teşkili ve

(Bursa Milletvekili Refik Özen ve
67 Milletvekilinin Teklifi)

(Millî Savunma Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

İşletilmesine İlişkin Kanunun adı “Millî Savunma Bakanlığı Döner Sermaye İşletmeleri Kanunu” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 10 - 3225 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kapasiteleri ile asker hastanelerindeki kapasitenin” ibaresi “kapasitelerinin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 11 - 3225 sayılı Kanunun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 2 - Bu Kanunda geçen kurum; Harita Genel Müdürlüğü, Seyir, Hidrografi ve Oşinografi Dairesi Başkanlığı, Personel Temin Daire Başkanlığı, Arşiv ve Askeri Tarih Daire Başkanlığı ile hastane, fabrika, tersane, atölye, dikimevi, ikmal ve bakım merkezi, matbaa, laboratuvar, müze, okul ve üniversite gibi askeri kuruluşları ifade eder.”

MADDE 12 - 3225 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 3- Bu Kanun kapsamına giren işletmelere toplam yüz milyon Türk lirası sermaye tahsis olunmuştur.

Tahsis edilen sermaye miktarı Cumhurbaşkanlığı kararıyla beş katına kadar artırılabilir.

Döner sermayenin işletmelere tahsisi, tahsis edilen miktarların azaltılıp veya çoğaltılması Millî Savunma Bakanlığınca yapılır.”

MADDE 13 - 3225 sayılı Kanunun 10 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Millî Savunma Bakanlığınca yürütülen personel ve askeri öğrenci temin faaliyetleri için oluşturulan komisyonlarda görev yapan diğer kamu kurum ve kuruluşları personeline görev yaptıkları her gün için, (750) gösterge ve ayda en fazla (12.000) gösterge rakamının memur aylık kat sayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmemek üzere döner sermaye gelirlerinden ücret ödenebilir. Ödenecek ücret, damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz.”

MADDE 14 - 3225 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2- Millî Savunma Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi gelirlerinden yapılacak kesintiler ile tahsil edilecek vergiler, gelirlerin

İşletilmesine İlişkin Kanunun adı “Millî Savunma Bakanlığı Döner Sermaye İşletmeleri Kanunu” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 10- 3225 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kapasiteleri ile asker hastanelerindeki kapasitenin” ibaresi “kapasitelerinin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 11- 3225 sayılı Kanunun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 2 - Bu Kanunda geçen kurum; Harita Genel Müdürlüğü, Seyir, Hidrografi ve Oşinografi Dairesi Başkanlığı, Personel Temin Daire Başkanlığı, Arşiv ve Askeri Tarih Daire Başkanlığı ile hastane, fabrika, tersane, atölye, dikimevi, ikmal ve bakım merkezi, matbaa, laboratuvar, müze, okul ve üniversite gibi askeri kuruluşları ifade eder.”

MADDE 12- 3225 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 3 - Bu Kanun kapsamına giren işletmelere toplam yüz milyon Türk lirası sermaye tahsis olunmuştur.

Tahsis edilen sermaye miktarı Cumhurbaşkanlığı kararıyla beş katına kadar artırılabilir.

Döner sermayenin işletmelere tahsisi, tahsis edilen miktarların azaltılıp veya çoğaltılması Millî Savunma Bakanlığınca yapılır.”

MADDE 13- 3225 sayılı Kanunun 10 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Millî Savunma Bakanlığınca yürütülen personel ve askeri öğrenci temin faaliyetleri için oluşturulan komisyonlarda görev yapan diğer kamu kurum ve kuruluşları personeline görev yaptıkları her gün için, (750) gösterge ve ayda en fazla (12.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmemek üzere döner sermaye gelirlerinden ücret ödenebilir. Ödenecek ücret, damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz.”

MADDE 14- 3225 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2 - Millî Savunma Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi gelirlerinden yapılacak kesintiler ile tahsil edilecek vergiler, gelirlerin

(Bursa Milletvekili Refik Özen ve
67 Milletvekilinin Teklifi)

(Millî Savunma Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

dağıtımı ve tahsisi ile bu gelirlerden Üniversitenin rektör dâhil akademik yöneticileri ve genel sekreteri ile sivil ve asker öğretim elemanlarına yapılacak ödemeler hakkında, (c) ve (h) fıkraları hariç 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 58 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Aylıklarını 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa göre alanların 2547 sayılı Kanunun 58 inci maddesine göre ek ödeme matrahlarının belirlenmesinde, aylıklarını 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununa göre alan aynı akademik unvan ve derecedeki sivil öğretim elemanlarının mali hakları esas alınır.

9/11/2016 tarihli ve 6756 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesine göre yapılacak ödemenin net tutarı, bu madde uyarınca aynı aya ilişkin yapılacak net ödeme tutarından mahsup edilir.”

MADDE 15- 3225 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- Yüz milyon Türk Lirasına çıkarılan sermaye tutarı mevcut sermayenin işletilmesinden elde edilecek kârlar ile karşılanır.”

MADDE 16 - 18/3/1986 tarihli ve 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- Bu Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre uzman erbaşlıktan astsubaylığa geçmek için gerekli başvuru şartlarını haiz iken, 1/1/2019 tarihinden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadarki dönemde icra edilen harekât veya yurt dışı operasyon görevleri nedeniyle başvuruda bulunamayan veya seçme sınavına katılamayan uzman erbaşlardan istekli olanlar; hizmet yılı hariç aynı bentte belirtilen diğer şartları taşımaları kaydıyla, kullanamadıkları sınav haklarını, hâlâ sınav hakkı bulunanlar son sınav hakkının bitimi tarihinden, sınav hakkı bitmiş olanlar ise bu maddenin yürürlük tarihinden sonra yapılacak ilk seçme sınavından başlamak ve sınava giremedikleri süreyi geçmemek üzere kullanabilirler.”

dağıtımı ve tahsisi ile bu gelirlerden Üniversitenin rektör dâhil akademik yöneticileri ve genel sekreteri ile sivil ve asker öğretim elemanlarına yapılacak ödemeler hakkında, (c) ve (h) fıkraları hariç 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 58 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Aylıklarını 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa göre alanların 2547 sayılı Kanunun 58 inci maddesine göre ek ödeme matrahlarının belirlenmesinde, aylıklarını 11/10/1983 tarihli ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununa göre alan aynı akademik unvan ve derecedeki sivil öğretim elemanlarının mali hakları esas alınır.

9/11/2016 tarihli ve 6756 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesine göre yapılacak ödemenin net tutarı, bu madde uyarınca aynı aya ilişkin yapılacak net ödeme tutarından mahsup edilir.”

MADDE 15- 3225 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2 - Yüz milyon Türk lirasına çıkarılan sermaye tutarı mevcut sermayenin işletilmesinden elde edilecek kârlar ile karşılanır.”

MADDE 16- 18/3/1986 tarihli ve 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- Bu Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre uzman erbaşlıktan astsubaylığa geçmek için gerekli başvuru şartlarını haiz iken, 1/1/2019 tarihinden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadarki dönemde icra edilen harekât veya yurt dışı operasyon görevleri nedeniyle başvuruda bulunamayan veya seçme sınavına katılamayan uzman erbaşlardan istekli olanlar; hizmet yılı hariç aynı bentte belirtilen diğer şartları taşımaları kaydıyla, kullanamadıkları sınav haklarını, hâlâ sınav hakkı bulunanlar son sınav hakkının bitimi tarihinden, sınav hakkı bitmiş olanlar ise bu maddenin yürürlük tarihinden sonra yapılacak ilk seçme sınavından başlamak ve sınava giremedikleri süreyi geçmemek üzere kullanabilirler.”

(Bursa Milletvekili Refik Özen ve
67 Milletvekilinin Teklifi)

(Milli Savunma Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 17 - 25/6/2019 tarihli ve 7179 sayılı Askeralma Kanununun 9 uncu maddesinin, birinci fıkrasına “istekli” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve askerliğe elverişli” ibaresi, “240.000 gösterge rakamının” ibaresinden sonra gelmek üzere “ödemenin yapıldığı gün geçerli olan” ibaresi eklenmiş, ikinci fıkrasının üçüncü cümlesi yürürlükten kaldırılmış, ikinci fıkrasının son cümlesi ile maddenin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, altıncı fıkrasından sonra gelmek üzere maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir. “Seçim sonrasında bedelli askerlikten yararlanma hakkı elde edip de vazgeçenlere yeni bir hak verilmez.”

“(6) Bedelli askerlik hizmetinden;

a) Fiili askerlik hizmetine başlayanlar,

b) Müracaat tarihine kadar yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olanlardan, bedelli askerliğe müracaat edip de seçim öncesi vazgeçenler veya müracaat tarihinden itibaren iki ay içinde ödemelerini yapmayanlar, yararlanamazlar.”

“(7) Müracaat tarihine kadar yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olanlar hakkında, yoklama kaçağı, saklı veya bakaya kalınan tarihten müracaat tarihine kadar geçen sürenin her bir yılı için, bu maddenin birinci fıkrasındaki tutara ilave olarak ek bedel alınır. Ek bedel, 40.000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile geçerli mazeretler hariç yoklama kaçağı, saklı ve bakaya kaldıkları toplam sürenin yıl olarak çarpımı sonucu bulunur. Bu fıkarda belirlenen ek bedele esas yılın hesabında, 1 ila 365 gün bir yıl kabul edilir. Yılı aşan günler müteakip yıla eklenerek hesaplama yapılır.”

MADDE 18 - 7179 sayılı Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- (1) Mülga 1111 sayılı Kanuna göre dövizle askerlik kapsamından çıkarılanlardan; ödemeleri gereken yabancı ülke parasını ödemedikleri veya herhangi bir takvim yılında toplam olarak 184 gün ve daha fazla süreyle yurt içinde buldukları için dövizle askerlik kapsamından çıkarılanların, yurt dışı temsilciliklere

MADDE 17- 25/6/2019 tarihli ve 7179 sayılı Askeralma Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasına “İstekli” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve askerliğe elverişli” ibaresi, “240.000 gösterge rakamının” ibaresinden sonra gelmek üzere “ödemenin yapıldığı gün geçerli olan” ibaresi eklenmiş, ikinci fıkrasının üçüncü cümlesi yürürlükten kaldırılmış, ikinci fıkrasının son cümlesi ile maddenin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, altıncı fıkrasından sonra gelmek üzere maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“Seçim sonrasında bedelli askerlikten yararlanma hakkı elde edip de vazgeçenlere yeni bir hak verilmez.”

“(6) Bedelli askerlik hizmetinden;

a) Fiili askerlik hizmetine başlayanlar,

b) Müracaat tarihine kadar yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olanlardan, bedelli askerliğe müracaat edip de seçim öncesi vazgeçenler veya müracaat tarihinden itibaren iki ay içinde ödemelerini yapmayanlar, yararlanamazlar.”

“(7) Müracaat tarihine kadar yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olanlar hakkında, yoklama kaçağı, saklı veya bakaya kalınan tarihten müracaat tarihine kadar geçen sürenin her bir yılı için, bu maddenin birinci fıkrasındaki tutara ilave olarak ek bedel alınır. Ek bedel, 40.000 gösterge rakamının ödemenin yapıldığı gün geçerli olan memur aylık katsayısı ile geçerli mazeretler hariç yoklama kaçağı, saklı ve bakaya kaldıkları toplam sürenin yıl olarak çarpımı sonucu bulunur. Bu fıkarda belirlenen ek bedele esas yılın hesabında, 1 ila 365 gün bir yıl kabul edilir. Yılı aşan günler müteakip yıla eklenerek hesaplama yapılır.”

MADDE 18- 7179 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Mülga 1111 sayılı Kanun gereği dövizle askerlik kapsamından çıkarılanların askerlik hizmetini yapmış sayılmasına ilişkin usul ve esaslar

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Mülga 1111 sayılı Kanuna göre dövizle askerlik kapsamından çıkarılanlardan; ödemeleri gereken yabancı ülke parasını ödemedikleri veya herhangi bir takvim

(Bursa Milletvekili Refik Özen ve
67 Milletvekilinin Teklifi)

(Milli Savunma Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

veya askerlik şubelerine kendileri, vekilleri ya da vasileri aracılığıyla 31/12/2025 tarihine kadar müracaat etmeleri ve 40.000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarın müracaat tarihinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına tespit edilen döviz alış kuruna göre avro veya karşılığı kadar konvertibl yabancı ülke parasını müracaat tarihinden itibaren 10 iş günü içinde ayrıca ödemeleri halinde;

a) Önceden ödemiş oldukları döviz tutarı, müracaat tarihindeki 39 uncu maddenin birinci fıkrasında öngörülen tutardan az olanlar, eksik kalan tutarı müracaat tarihinden itibaren 10 iş günü içinde ödemeleri halinde askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılır.

b) Önceden ödemiş oldukları döviz tutarı, müracaat tarihindeki 39 uncu maddenin birinci fıkrasında öngörülen tutara eşit veya bu tutardan fazla olanlar ise askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılır. Ancak bunların fazladan ödedikleri döviz geri ödenmez.

c) Bu madde kapsamında yapılacak döviz ödemeleri; yurt dışında yurt dışı temsilcilikleri, yurt içinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına 39 uncu maddenin yedinci ve sekizinci fıkra hükümleri kapsamında tahsil edilerek bütçeye gelir kaydedilir.”

MADDE 19 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 20 - Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

yılında toplam olarak 184 gün ve daha fazla süreyle yurt içinde buldukları için dövizle askerlik kapsamından çıkarılanların, yurt dışı temsilciliklere veya askerlik şubelerine kendileri, vekilleri ya da vasileri aracılığıyla 31/12/2025 tarihine kadar müracaat etmeleri ve 40.000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarın müracaat tarihinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına tespit edilen döviz alış kuruna göre avro veya karşılığı kadar konvertibl yabancı ülke parasını müracaat tarihinden itibaren 10 iş günü içinde ayrıca ödemeleri hâlinde;

a) Önceden ödemiş oldukları döviz tutarı, müracaat tarihindeki 39 uncu maddenin birinci fıkrasında öngörülen tutardan az olanlar, eksik kalan tutarı müracaat tarihinden itibaren 10 iş günü içinde ödemeleri hâlinde askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılır.

b) Önceden ödemiş oldukları döviz tutarı, müracaat tarihindeki 39 uncu maddenin birinci fıkrasında öngörülen tutara eşit veya bu tutardan fazla olanlar ise askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılır. Ancak bunların fazladan ödedikleri döviz geri ödenmez.

(2) Bu madde kapsamında yapılacak döviz ödemeleri; yurt dışında yurt dışı temsilcilikleri, yurt içinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına 39 uncu maddenin yedinci ve sekizinci fıkra hükümleri kapsamında tahsil edilerek bütçeye gelir kaydedilir.”

MADDE 19- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 20- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.